

Domácí násilí a jeho proměny ve společenské realitě

Martina Urbánková

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina URBÁNKOVÁ**
Osobní číslo: **H118334**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Domácí násilí a jeho proměny v současné
společenské realitě**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS „Metodika psaní doborného textu a výzkum v sociálních vědách“ (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena na :

- vývoj práva v ČR u domácího násilí;
- sociální pomoc obětem domácího násilí;
- možnosti uplatnění sociálního pedagoga u domácího násilí;
- proměnu práva a reality u domácího násilí;
- zjišťování názorů na domácí násilí (empirický výzkum);

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky.

Bréhat, C. Milovala jsem tyрана. Praha: Ikar, 2011.

Kaltsogianni, K. Psychopat: po hlavě mi nikdo skákat nebude, po těle komu dovolím. Praha: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2003.

Mahmoudy, P. Bez dcerky neodejdu. Frýdek-Místek: Alpress, 2007.
ISBN 80-7362-418-4.

Pelzer, D. Dítě zvané "To". Praha: Columbus 1998, 2007. ISBN 978-80-7249-229-9.

Ševčík, D. Domácí násilí. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.

Další literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Zdeňka Vaňková

Datum zadání bakalářské práce:

16. března 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2013

V Brně dne 16. března 2012

prof. PhDr. Pavel Mühlpachr, Ph.D.
vedoucí ústavu

doc. JUDr. Pavel Hungr, CSc.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledky obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Martina Urbánková

.....
Jméno, příjmení studenta

V Brně 20. dubna 2013
.....

.....
Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce Domácí násilí a jeho proměny ve společenské realitě je souhrn základních informací, názvů, vysvětlení a poučení k této problematice. Při domácím násilí je vždy na oběti používáno více druhů ubližování. Většinou se k psychickému a fyzickému násilí přidávají i jiné formy násilí jako je např. sexuální násilí apod. Domácí násilí je nejrozšířenější formou násilí vůbec.

V praktické části je analyzováno několik odlišných případových studií, které byly získány díky stáži u PČR Brno.

Klíčová slova:

Domácí násilí, týrání, Policie České republiky, institut vykazání, SARA DN, ohrožená osoba, násilná osoba, prevence, intervenční centrum, syndrom CAN, sociální pedagog.

ABSTRACT

This bachelor's work, Domestic violence and its transformation in the social reality is a summary of basic information, titles, explanation and instruction to this issue. At domestic violence there are always different types of harm used on the victims. Mostly, to psychological and physical violence there are also added other types of violence, for example sexual and the like. Domestic violence by no means is the most widened form of violence.

In the practical part some different case studies are analysed, which were obtained thanks to my practical training at the Police of Czech republic Brno.

Keywords:

Domestic violence, abuse, Police of the Czech Republic, institute of reporting, SARA domestic violence, endangered person, violent person, prevention, intervention center, CAN syndrome, social educator.

Motto:

„Domácí násilí je nejrozšířenější formou násilí vůbec, přičemž je současně formou nejméně kontrolovanou a co do své frekvence a závažnosti nejvíce podceňovanou.“

Schneider H.J. (německý kriminolog)

Domácí násilí v obrazech a povídkách.
Sborník nejlepších žákovských prací. Praha: GAD STUDIO s.r.o., 2011.

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Mgr. Zdeňce Vaňkové za velmi užitečné rady a trpělivost, kterou mi poskytla při vedení mé bakalářské práce.

Dále bych ráda poděkovala svému manželovi, rodině a přátelům, kteří mi pomáhali po celou dobu studia.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Domácí násilí a jeho proměny ve společenské realitě“ zpracovala samostatně a použila jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Brně 20. 4. 2013

.....
Martina Urbánková

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 VÝVOJ PRÁVA V ČR U DOMÁCÍHO NÁSILÍ, POPIS.....	11
1.1 DEFINICE DN - POJEM, ZNAKY, DEFINICE, PŘÍČINY, FÁZE, MÝTY.....	11
1.2 KDO JE NÁSILNOU OSOBOU DOMÁCÍHO NÁSILÍ PRO PČR.....	17
1.3 SYNDROM TÝRANÉ ŽENY - TÝRANÉHO PARTNERA.....	18
1.4 SYNDROM ZAVRŽENÉHO RODIČE.....	18
1.5 OSOBY OHROŽENÉ DOMÁCÍM NÁSILÍM.....	19
1.6 LEGISLATIVNÍ RÁMEC DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	22
2 POSTUP PČR A SOCIÁLNÍ POMOC OBĚTEM DN.....	25
2.1 POSTUP POLICIE PO OZNÁMENÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	25
2.2 METODA SARA DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	27
2.3 INSTITUT VYKÁZÁNÍ.....	28
2.4 INSTITUTE POSKYTUJÍCÍ POMOC OBĚTEM DN.....	32
3 UPLATNĚNÍ SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA U DN.....	35
3.1 ODHALENÍ OBĚTÍ DN, TÝRÁNÍ DĚTÍ - PREVENCE NÁSILÍ.....	35
3.2 SYNDROM CAN.....	38
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	40
4 VÝZKUM DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	41
4.1 KAZUISTIKY PŘÍPADU DN - PŘÍPADOVÉ STUDIE.....	41
4.2 SENIORŮ.....	42
4.3 ŽIVOT JAKO V POHÁDCE.....	44
4.4 ANI NEMOC HO NEZASTAVÍ.....	47
4.5 VELKÁ RODINA.....	48
ZÁVĚR.....	52
SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ.....	54
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	57
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	58
SEZNAM PŘÍLOH.....	59

ÚVOD

Problém domácího násilí (dále jen DN) je nepochybně společensky velmi závažný a tíživý sociální jev, jak dokazují nejen poznatky z praxe, včetně občas medializovaných případů, ale i nejrůznější snahy o legislativní řešení tohoto problému, které se výjimečně zaměřují na doplnění trestního zákona cestou jeho novelizace, a to zpravidla doplněním obecné části pokusem o definici domácího násilí, zařazením tohoto pojmu mezi přitěžující okolnosti či „vylepšováním“ některé ze skutkových podstat trestných činů uvedených ve zvláštní části.

Domácí násilí se stalo v poslední době tématem řady významných příspěvků odborné literatury a vědeckých výzkumů.

Domácí násilí je problémem, který se projevuje jako násilí nikoliv mezi osobami, které se náhodně setkaly a třeba se ani neznají, ale naopak k němu dochází v těch nejužších komunitách, jakými jsou rodiny a jim podobné formy soužití osob ve společné domácnosti. Pomineme-li výjimečné případy agresivních jedinců, kteří nejsou schopni bezproblémového soužití a komunikace s nikým, pak domácí násilí je zpravidla vyvrcholením nebo důsledkem narušených vztahů osob, které předtím k sobě měly důvěrný vztah, jaký zákon označuje za vztah blízkých osob.

Domácí násilí je tak z hlediska následků, které má na jeho účastníky včetně dětí přítomných aktům násilí, a z pohledu četnosti jeho výskytu alarmujícím celospolečenským problémem, který je třeba právně uchopit, pojmenovat a navrhnout prostředky umožňující její řešení.

Domácí násilí je označení pro násilné jednání, kterým dochází k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, a to v bytě nebo domě společně obývaném násilnou osobou i osobou, proti níž takový útok směřuje. Domácím násilím se rozumí opakované násilné jednání nebo opakované vyhrožování násilným jednáním, v důsledku kterého dochází nebo hrozí, že dojde, k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, mezi osobami, které jsou či byli spolu v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu a žijí ve společně obývaném bytě nebo domě. V rámci domácího násilí lze jednoznačně identifikovat osobu násilnou i osobu ohroženou, proti níž takové útoky nebo výhrůžky útokem směřují.

Násilnou osobou se rozumí osoba, která ohrožuje jinou osobu (ohroženou osobu) na životě, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti a společně s ohroženou osobou obývá byt nebo

dům, popřípadě jsou či byli spolu s ohroženou osobou v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu, a vzhledem k aktuální zadokumentované situaci, předešlým incidentům a riziku reálného ohrožení lze důvodně předpokládat, že tato osoba se bude dopouštět i nadále násilí vůči ohrožené osobě.

„Je velmi těžké rozpoznat rodinu, ve které probíhá domácí násilí. Mýty představují významnou překážku při řešení problémů domácího násilí a při poskytování účinné pomoci jeho obětem. Jedná se o názory lidí založené na tzv. selském rozumu, které chování agresora zlehčují a vinu za průběh domácího násilí přesouvají na oběť. Ta ztrácí odvahu problém řešit a domácí násilí se stupňuje.“¹

Ráda bych se proto ve své Bakalářské práci zabývala nejen popisem domácího násilí, ale i důležitými případovými studii, které asi nejlépe ukazují proměnu zákonů domácího násilí ve společenské realitě.

¹ <http://www.ic-brno.cz/myty-domaciho-nasili>, 5.3.2013 v 9.20 h

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VÝVOJ PRÁVA V ČR U DOMÁCÍHO NÁSILÍ, POPIS

1.1 Definice DN -- pojem, znaky, definice, příčiny, fáze, mýty

Identifikace podle čtyř znaků :

- opakování (dlouhodobé, na pokračování)
- eskalace (stupňuje se, je častější)
- blízkost osob (jasné a neměnné role)
- místo páchání (dům, auto, chata, ...)

Formy domácího násilí

PSYCHICKÉ

ponižování, urážení, obviňování, zákazy, zastrašování, hrubé chování až vyhrožování, vydírání, ničení věcí oběti, terorizování.

EMOCIONÁLNÍ

Soustavná kontrola - co dělá, s kým se stýká, kam chodí, zesměšňování, citové vydírání, výhrůžky odebráním dětí, vyhozením z bytu, obviňování v každé situaci, neustálé obviňování oběti ze všech problémů ve vztahu, nezájem (např. týdny ticha) apod. ...

Podle Mufsonové sem lze přidat i „*Psychickou deprivaci-obzvláště děti nepociťují lásku.*“² Fyzicky ani psychicky jim nikdo neubližuje, proto je velmi těžké tuhle deprivaci odhalit.

FYZICKÉ

Facky, bití rukama nebo předměty, kopání, škracení, svazování, ohrožování bodnou nebo palnou zbraní, odepírání spánku a jídla až po útok na život. Zde je těžké rozpoznat „*kde je hranice mezi běžným naplácáním a surovým bitím?*“.³

SEXUÁLNÍ

Znásilnění, nucení proti vůli k různým sexuálním praktikám, ponižování při sexuálním aktu, útok na genitálie, vynucený sex bez ochrany proti početí či pohlavním chorobám,

² MUFSONOVÁ, S., KRAZNOVÁ, R., překlad Hauserová E, 1996. *O týrání a zneužívání*. Elizabeth A. Rian, 1991. ISBN 80-7106-194-8, s. 44

³ MUFSONOVÁ, S., KRAZNOVÁ, R., překlad Hauserová E, 1996. *O týrání a zneužívání*. Elizabeth A. Rian, 1991. ISBN 80-7106-194-8, s. 34

nucení oběti k sexuálním aktům proti její vůli (např. napodobování scén z pornofilmů, apod.), sexuální napadání, zacházení s blízkou osobou jako se sexuálním objektem.

SOCIÁLNÍ

Zákazy kontaktů s rodinou a s přáteli, cílem je sociálně oběť izolovat, využívání dětí nebo jiných osob jako prostředku nátlaku na oběť, jednostranné uplatňování privilegií pachatele rozhodovat ve všech oblastech společného života, neustálé urážky členů rodiny a přátel, stěhování se do míst, kde oběť nikoho nezná, zákazy či fyzické bránění opuštění domu a scházet se s lidmi, tj. faktické uvěznění.

EKONOMICKÉ

Omezování přístupu k penězům, neposkytování prostředků na společnou domácnost, případně na děti, absolutní kontrola nad příjmy a výdaji oběti, zatajování finanční situace rodiny, poskytování pouze malého kapesného, užití celého výdělku oběti na náklady domácnosti.

EX - PARTNER STALKING

Pronásledování bývalým partnerem. V některých případech nefunguje ani právní oddělení partnerů jako cesta k ukončení domácího násilí. Toto pokračuje, ale v nových podmínkách přejde do alternativní podoby násilí. Pronásledování je jedna z podob násilí, která byla dlouho opomíjena. Jejím hlavním znakem je posedlost, fixace pachatele na určitou osobu, kterou pak obtěžuje systematicky a úporně nevyžádanou a nechtěnou pozorností.

Co není domácí násilí :

- střídání rolí nebo rovné role
- vzájemné napadání (válka Roseových)
- „italská domácnost“
- rvačka

Domácí násilí není vyprovokované chováním oběti (co zpravidla předchází výbuchu násilí). Domácí násilí není jednorázový akt - i trestní čin (dále jen TČ) např. ublížení na zdraví.

Mýty o domácím násilí

Otázka po příčinách je stále otevřená. V poslední době se objevují názory, že různé podoby domácího násilí mohou mít různé příčiny.

Přesto se v praxi setkáváme s jednoduchými tvrzeními.

- Neměl bych se do toho plést, není to moje věc.

(bohužel velmi rozšířený mýtus, že je to soukromá věc rodiny).

- Je to chyba oběti.

(obecný soud, že je vždy vina na jedné straně v partnerském vztahu, „kdyby neprovokovala, nestalo by se to“).

- „Měl/a by ho/ji opustit.

(moment vystoupení ze vztahu je velmi kritický a jelikož se hrozba násilí dramaticky zvyšuje, je pro oběť velmi těžké vztah ukončit).

- Nevypadají jako agresor a oběť.

(ve většině případů se agresor ke své oběti chová na veřejnosti obvyklým způsobem, proto je tak těžké domácí násilí rozpoznat).“⁴

- Týrá ji a bije, protože pije.

(ale musíme si uvědomit, že domácí násilí není vyřešení závislosti na alkoholu, jsou to slova, kterými se agresor obhazuje).

Fáze domácího násilí:

„Podle Čírtkové (2008) existují 4 vzorce:

- rychlý odchod, odloučení
- nová šance
- pokročilé stadium procesu odloučení
- ambivalentní vazba.“⁵

Vystupňování napětí – vytváření napětí bezprostředně předchází období týrání, agresor bývá rozčilený, podrážděný, zuřivý a oběť kritizuje. Osoba násilím ohrožená se v této fázi snaží být úslušná, uctivá, pečující a obviňuje sebe sama a snaží vyhověním násilníkovi předejít konfliktu.

⁴ *Psychologie dnes*. 1/2003, s. 11

⁵ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2207-8, s. 15

Týrání, samotný akt násilí – období, ve kterém agresor ztrácí kontrolu nad svým jednáním a dochází k propukání fyzického a psychického násilí. Osoba ohrožená násilím se cítí být bezmocná, bojí se a vůči agresorovi cítí zlobu.

Usmířování, omluvy - poslední období bývá nazýváno fází lásky nebo líbánek. Agresor po období týrání cítí vinu, oběti se snaží omluvit a slibuje jí, že se už násilí nebude nikdy opakovat. Osoba ohrožená násilím v této fázi agresorovi věří, odpouští a má naději, že se vztah urovná.

Klid - incident je zapomenut.

Domácí násilí zahrnuje rovněž celou škálu dalšího jednání agresora, jehož cílem je získat moc nad obětí a ovládat ji.

„Existuje několik druhů agresivního chování, které se znázorňuje v grafickém schématu, pod názvem „Duluthský model“ (Projekt intervence proti týrání v soukromí, Duluth, USA). Toto schéma, které běžně používají organizace, například britská Women’s Aid Organization (Organizace pro pomoc ženám), dobře ukazuje, jak citové týrání posiluje a podporuje fyzické a sexuální násilí. Středem kruhu je moc a ovládání, což je výsledkem násilí a týrání.“⁶

Klasifikace násilných partnerů

„Klasifikace násilných partnerů představují otevřený problém. Nejde přitom o ryze teoretickou otázku. Validní, spolehlivý přehled různých typů domácích násilníků je v mnoha ohledech důležitý především pro praxi. Pomohl by zkvalitnit predikci vývoje násilného vztahu již v prvním kontaktu s rodinou či v době těsně po něm. Co je násilník zač a jak je u něj partnerské násilí konkrétně motivováno hraje totiž důležitou roli při predikci rizika dalších útoků vůči ohrožené osobě. Na odpovědi, proč se násilník opakovaně dopouští týrání svých blízkých, závisí také možnost jeho nápravy a úspěšnost eventuální terapie. Navzdory této naléhavé potřebě praxe neexistuje zatím všeobecně akceptovaná a empiricky ověřená typologie osob, které se dopouštějí domácího násilí.“⁷

⁶ SVOBODNÍKOVÁ, Iveta. *Ženy v zajetí domácího násilí*. Brno, 2009. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra sociální pedagogiky. Vedoucí bakalářské práce Ema Štěpařová, s 25

⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2207-8, s. 36

Typ 2. Impulzivní

- Agresor se špatně, téměř vůbec nekontroluje. Má impulzivní chování, je nestabilní, charakterizuje ho úzkostná vazba k partnerovi.
- Zpravidla jde o člověka s nižším vzděláním, který je velmi často ve špatné náladě, je přecitlivělý na kritiku a netrpělivý. Snadno se nechá vyprovokovat
- Násilí používá na kohokoli, nerozlišuje práci nebo doma, ženu či muže ani dítě a dospělého.
- Tento typ je velmi nebezpečný, protože nelze předvídat jakékoli reakce.

Jsou určité typy signálů, které mohou ukazovat na možná nebezpečí :

- nadměrná naléhavost (nátlak – na brzkou svatbu, bez předchozího vztahu, mít co nejdříve potomka, atd.)
- velká dominance ve vztahu
- vnímání žen či mužů jako méněhodnotných bytostí nebo mít pohrdavý vztah k opačnému pohlaví
- narcistické zaměření osobnosti (partner dává najevo svou výjimečnost a jedinečnost)
- extrémní polohy vztahu k vlastní matce
- nadměrná kontrola partnera
- snaha o pozvolnou izolaci od sociálních kontaktů

„Někdy se stává, že na vývoj domácího násilí má vliv nemoc, negativní životní událost nebo jiné nepříznivé okolnosti, které násilí v partnerském vztahu nastartují. Partner tedy nebyl primárně agresivní, avšak vlivem nepříznivých událostí se změnil. Negativní změnu může způsobit sociální stres, např. nezaměstnanost, vysoké dluhy, ukončení podnikání apod. Takový člověk může ztratit schopnosti řešit partnerské problémy sociálně přijatelným způsobem.“⁸

⁸ BEDNÁŘOVÁ, Z., MACKOVÁ, K., WUNSCHOVÁ, P., BLÁHOVÁ, K. *Domácí úsilí-zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acous, 2009. ISBN 978-80-254-5422-0, s. 25

1.2 Kdo je násilnou osobou domácího násilí pro PČR

Pro policii České republiky je násilnou osobou kdokoliv, kdo sdílí společné obydlí bez ohledu na:

- postavení v rodině (domácnosti)
- sociální status
- náboženské vyznání
- vzdělání ani příslušnost k etniku nehraje významnou roli

Častý je dvojí vzorec chování osoby:

- na veřejnosti je slušná, ovládá se
- v soukromí násilnická, bezohledná až krutá

„Zákonná úprava: § 199, trestní zákoník.

Týrání osoby žijící ve společném obydlí.

(1) Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až na čtyři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště surovým nebo trýznivým způsobem,*
- b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,*
- c) spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo*
- d) páchá-li takový čin po delší dobu.*

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1,

- a) těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob, nebo*
- b) smrt.“⁹*

1.3 Syndrom týrané ženy - týraného partnera

Syndrom týrané ženy byl později přejmenován na BWS (battered person syndrom – syndrom týrané osoby či battered spoust syndrom – syndrom týraného partnera).

⁹ <http://www.domacinasili.cz/pravni-uprava/trestni-zakonik-tyrani-osoby-zijici-ve-spolecnem-obydli-199/>, 5. 3. 2013 ve 12.14 h

Na syndromu jako takovém se podílí mnoho faktorů jako např. :

- jaký typ domácího násilí je člověk účasten
- jaká je oběť osobnost, v čem vyrůstala, jaké bylo její chování před DN
- reakce sociálního okolí

Vznik syndromu je odpověď na dlouhodobé, psychické či fyzické ubližování. Tyran střídá ve vztahu ke své oběti slušné a špatné zacházení. A čím větší je v násilnickém chování rozkol, tím více je syndrom u oběti vytvářen.

Po nějakém čase si oběť se syndromem BWS na špatné zacházení se svou osobou zvykne a bere to jako součást života. Týraná osoba věří falešným slibům.

1.4 Syndrom zavrženého rodiče

Je to proces, kdy je dítěti vůči rodiči vštěpováno odpor a kritika, které jsou neoprávněné a nebo přehnané.

Ve většině případů jsou motivátory ženy, které mají pocit, že musí přes dítě přenést své pocity vůči opačnému pohlaví, které je opustilo či nějakým způsobem ublížilo a neumí si přiznat vinu na sobě (svém selhání v partnerském životě).

Motivem těchto rodičů je jedna z nejhorších stránek lidské povahy. Je to pocit moci nad druhým rodičem, trestání, nenávisť a agrese. Ale vždy není strůjce jen něžné pohlaví.

„Část odborníků dále vidí jako problematické pojmenování tohoto jevu jako syndromu, protože dítě je tak označeno za nositele patologie vyžadujícího léčbu. Tento syndrom dále není obsažen v přijaté klasifikaci nemocí a není tedy etické jím dítě označovat.“¹⁰

Uvedu příklad ze života:

Otec dvou dětí pravidelně téměř deset let bil svoji manželku alkoholičku před dětmi i před vlastní rodinou, která jeho činy tolerovala a obhajovala, „že si za to žena může sama, kdyby manžela nedráždila, nic by se jí nestalo“.

Nakonec svoji ženu téměř zabil a zavolal její rodině, aby si ji odvezla, „nebo, že vše dopadne špatně“. Rodina si přijela, ženu i s pár osobními věcmi odvezli a problém s alkoholem řešili sami.

¹⁰ VARGOVÁ, D. *Psychologie dnes*. 2/2006, Branislava, s. 37

Otec od té doby zakázal, o ženě, matce svých dětí, dětem mluvit. Nemohli se zeptat jak se má, kde je apod. Při každé takové otázce otec reagoval velmi agresivně. Děti, jelikož v agresivním a násilnické rodině vyrůstaly si po čase na nemluvení o mamince museli zvyknout. I když nechápaly proč, jelikož v jejich očích byla maminka oběť, ale přizpůsobily se. Otec všude vystupoval jako samoživitel, chudák, kterého žena - alkoholička opustila. Na návštěvu přijížděli i otcovi příbuzní, kteří se rádi k matčině kritice přidali a dětem doma chodili ukazovat, kde je všude špína, co měli děti za matku.

„Naše soudy se s problematikou SZR běžně setkávají již řadu let, lze dokonce konstatovat, že tato problematika, spojená převážně se znemožňováním styku s tím rodičem, kterému nebylo nezletilé dítě svěřeno do výchovy, tvoří značnou část opatrovnických kauz. Novela zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, která nabyla účinnosti od 1.8.1998, převzala původní dikci ustanovení § 32, podle kterého mají rozhodující úlohu ve výchově dětí jeho rodiče, ale pro případ nerespektování tohoto ustanovení jedním z rodičů nově uvádí v ustanovení § 27 odst. 2, že bránění oprávněnému rodiči ve styku s dítětem, pokud je opakovaně bezdůvodné, je považováno za změnu poměrů, vyžadující nové rozhodnutí o výchovném prostředí. S tím do značné míry souvisí i ustanovení § 27 odst. 4 téhož zákona, podle kterého může nyní soud upravit i styk dítěte s jeho sourozenci a prarodič.“¹¹

1.5 Osoby ohrožené domácím násilím

Osoby ohrožené domácím násilím jsou: manželka, manžel, družka, druh, bývalí manželé déle žijící ve společném obydlí, děti, žijící v tomto vztahu, senioři, žijící ve společném bytě nebo domě se svými dětmi nebo vnuky a osoby zdravotně postižené a odkázané na pomoc blízkých osob.

Dále se pouze křížují kombinace těchto typů:

- rodiče mezi sebou (partneři)
- rodič či rodiče vůči dítěti (týrání)
- dítě vůči rodiči - DN na seniorech
- senior proti vnoučeti, pokud obývají společnou domácnost apod.

¹¹ <http://www.iustin.cz/litera/baknov.asp>. 6. 3. 2013 v 9.56 h

Nejohroženější skupinou ohroženou DN jsou děti a senioři, kteří nemají sílu, nebo ani rozumovou schopnost se ubližování bránit.

Do domácího násilí jsou vtaženy děti všech věkových kategorií. Násilí mezi rodiči je charakterizováno jako psychické týrání potomků.

„Světová zdravotnická organizace rozlišuje tři typy násilí: ¹²

- *Interpersonální – např. rodič – dítě.*
- *Násilí namířené proti sobě samému – záměrné sebepoškozování, demonstrativní sebevražda.*
- *Násilí organizační – války, hladomor, obchod s lidmi apod.*

Transfer násilí se děje třemi cestami:

- *řetězcem rodinného násilí*
- *transgeneračním přenosem*
- *impresí vzorců sociálního chování“ ¹³*

Jak se chovají osoby postižené domácím násilím.

Osoby postižené domácím násilím se chovají jinak než oběť napadená cizím pachatelem.

- Má tendenci ve svém vyprávění DN minimalizovat.
- Její ochota spolupracovat kolísá, psychický tlak.
- Hledá pomoc a spolupracuje těsně po incidentu.
- Často podléhá výhrůzkám – zpět vzetí souhlasu.
- Náhlé změny v průběhu vyšetřování - víra ve změnu násilné osoby, pocit osamocení a viny, finance, strach z nejistoty.

Mezi známky podezření na ohroženou osobu patří zejména:

- Vícečetná poranění, zvláště hlavy, obličeje a krku.
- Jakékoli poranění ženy během těhotenství, zvláště zranění břicha a prsou.
- Četná obranná poranění.
- Delší časový úsek mezi vznikem poranění a vyhledáním zdravotní péče.

¹² VANÍČKOVÁ, E. *Prevence násilí ve výchově dětí*. UK v Praze–3. LF. Publikace vznikla za podpory projektu MZ ČR „Prevence úrazů a násilí u dětí a mladistvých a její koordinace na národní úrovni.“. Jakub Mrázek, 2012. ISBN 978-80-260-2673-0.

¹³ VANÍČKOVÁ, E. *Prevence násilí ve výchově dětí*. UK v Praze, s. 9

- Neuspokojivá vysvětlení vzniku poranění.
- Opakovaná poranění v anamnéze.
- Neurčité psycho-somatické stesky.
- Psychické problémy jako deprese, sebevražedné představy, úzkost, poruchy spánku.
- Závislost na pomoci.

Proč oběť s tyranem zůstává

- Vazby na násilnou osobu (vztah trvá, mnoho společných položek - domácnost, děti, účty, majetek, rodina, přátelé, vzpomínky atd.).

(často ekonomicky nesoběstačná, po odloučení by finančně sama rodinu neutáhla, problém sehnat práci s pravidelnou pracovní dobou při péči o malé děti, neschopná se sama rozhodovat, naučená bezmoc – potřeba „pokynů“ od partnera)

- Ztráta jiných sociálních vazeb – všestranná závislost na násilné osobě, sociální izolace.

(často při DN postupně odizoluje oběť od okolí, zpřetrhá rodinné a přátelské vazby, je snaha, aby nikdo nic nezjistil, jediná osoba, se kterou se stýká – násilná osoba, dále jen NO)

- Strach z budoucnosti – každé řešení je špatné a znamená ztrátu, je těžko dosažitelné.

(jak už bylo řečeno, závislost na NO, obavy, co si počne bez něj, kdo poradí, co má dělat, jak uživí, ...).

1.6 Legislativní rámec domácího násilí

„Ústava České republiky“¹⁴ a „Listina základních práv a svobod“¹⁵ (dále jen listina) jako právní normy nejvyšší právní síly zakotvují základní práva a svobody člověka a stanoví nejvýznamnější zásady, na kterých je náš právní řád postaven. Podle článku I. listiny jsou lidé svobodní a rovní v důstojnosti a právech. Základní práva a svobody se zaručují všem bez jakékoliv diskriminace. Listina stanoví, že každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno. Stejně tak požívá ochrany rodina a rodičovství, neboť podle článku 32 listiny jsou rodičovství a rodina pod

¹⁴ Zákon číslo 1/1993 Sb. Ústava České republiky

¹⁵ Zákon číslo 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod

ochranou zákona. Zaručena je též zvláštní ochrana mladistvých a dětí. Z této skutečnosti pramení povinnost státu chránit základní práva a svobody svých občanů a stát nemůže a nesmí tolerovat žádné případy porušování základních práv a svobod, a to ani pokud k nim dochází v okruhu blízkých osob, v rodině. Stát má povinnost řešit všechny případy porušování základních práv a poskytovat ochranu ohroženým osobám.

Žádné násilí, tedy ani domácí násilí, není soukromou záležitostí a proto je i v těchto případech plně odůvodněna legitimnost zásahu ze strany státu. Omezování všech forem násilí včetně domácího násilí patří k zásadním úkolům resortu ministerstva vnitra. Nezastupitelnou úlohu při omezování domácího násilí sehrává Policie České republiky, které ze zákona vyplývá povinnost chránit bezpečnost osob a majetku, odhalovat trestné činy, zjišťovat jejich pachatele, konat vyšetřování o trestných činech, odhalovat přestupky a plnit další úkoly. Nežádá se, aby policie byla kritizována za pasivní přístup k řešení domácího násilí zejména v těch případech, kdy dojde k vážným škodám na zdraví nebo životech obětí.

Trvalo zhruba 10 let, než přestala být existence domácího násilí a jeho rozšířenost v naší společnosti zcela popírána a než došlo k prvním „opatrným“ pokusům jeho legislativního zohlednění v právním řádě ČR. Je velkou zásluhou především ženských neziskových organizací, které se v ČR věnují problematice domácího násilí a práci s jeho oběťmi, že vynesly tento patologický jev na denní světlo, podnítily zájem veřejnosti o toto téma a otevřely diskusi. Byly to právě tyto organizace, které tento fenomén v očích veřejnosti částečně odtabulizovaly a odmytizovaly. Nicméně, zde se sluší podotknout, že je stále třeba působit na vědomí společnosti v tom smyslu, aby domácí násilí nebylo nadále vnímáno jako záležitost ryze soukromá a v určité míře i omluvitelná. Jde-li o ovlivňování společnosti ve smyslu shora uvedeného, jsme teprve na začátku cesty, zdaleka ne na jejím konci.

V České republice byla přijata novela trestního zákona, která vložением § 215a zakotvuje trestnost týrání osoby blízké nebo žijící ve společném obydlí a to s účinností od 1. 6. 2004 a také od 1. 1. 2007 nabytí účinnosti zákon č. 135/2006, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím.

Největší změny nastaly při přijetí novely Trestního zákoníku Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, hlavně §198 Týrání svěřené osoby a §199 Týrání osoby žijící ve společném obydlí.

„Vykázání v ČR je nově upraveno s platností od 1. 1. 2009 v zákonu č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky, konkrétně v § 44 až §47 „Oprávnění vykázat z bytu nebo domu i z jeho bezprostředního okolí.“¹⁶

Zde je přehled hlavních změn, které jsou na rozdíl od předchozí právní úpravy řešeny odlišně:

- Vykázání - (jen tato jediná forma rozhodnutí, dříve byl i zákaz vstupu) Policie ČR poskytuje ohrožené osobě současně vždy personální i teritoriální ochranu (dříve byla pouze ochrana teritoriální).
- Faktický úkon – opatření preventivního charakteru (dříve policista rozhodoval ve správním řízení).
- Základní lhůta vykázání: 10 dnů (stejně).
- Forma - Ústní oznámení osobám (násilné i ohrožené), vydává se jen potvrzení o vykázání, předání proti podpisu (vymezení prostoru vykázání, poučení, práva a povinnosti osob, místo uložení kopie úředního záznamu).

Pokud je nepřítomná vykázaná osoba: při prvním kontaktu poučení o právech a povinnostech při vykázání, předání potvrzení o vykázání nebo lze získat informace o vykázání na lince 158.

Pokud je nesouhlas s vykázáním: námitka, která nemá odkladný účinek, na místě zapsaná do potvrzení o vykázání nebo námitka podaná písemně do tří dnů. O námitce rozhoduje krajské ředitelství Policie ČR.

Oznamovací povinnost Policie ČR: kopie úředního záznamu o vykázání: Intervenční centrum, OSPOD (jsou-li přítomny děti), nově i příslušnému civilnímu soudu - to vše do 24 hodin od vstupu do společně obývaného bytu nebo domu. Kontrola dodržování povinností vykázané osoby ze strany Policie ČR: Do tří dnů od vykázání.

Největší zásluhu na nové úpravě trestního zákoníku měl společný pětiletý projekt „Domácí násilí“ společnosti Philip Morris ČR a občanského sdružení Bílý kruh bezpečí byl zahájen i ukončen reprezentativním výzkumem agentury STEM, který opakovaně zmapoval situaci

¹⁶ <http://www.domacinasili.cz/pravni-uprava/prehled-hlavnich-zmen-v-nove-pravni-uprave-institutu-vykazani/>, 6.3.2013 v 15.14 h

v oblasti domácího násilí v ČR a potvrdil vysoký výskyt tohoto nebezpečného fenoménu v naší společnosti.

V rámci aktivit projektu byla uvedena do provozu DONA linka, poskytující nepřetržitou pomoc obětem domácího násilí, proběhla řada osvětových kampaní zaměřených na širokou i odbornou veřejnost, vznikla Aliance proti domácímu násilí, byl vypracován návrh nové legislativy na ochranu před domácím násilím, který zásadně mění postavení osob ohrožených domácím násilím v České republice, podařilo se výrazně zlepšit informovanost a postoje široké veřejnosti k tomuto fenoménu.

2 POSTUP PČR A SOCIÁLNÍ POMOC OBĚTEM DN

2.1 Postup policie po oznámení domácího násilí

Na popisování postupu PČR u DN použijí poznatky ze stáže u PČR Brno, pracovní skupina PČR Městské ředitelství Brno odbor Domácí násilí. Která byla zřízena na rozkaz ředitele MŘ PČR Brno pana ředitele plk. JUDr. Jaroslavem Vaňkem, v. r.

„K vytvoření účinného postupu PČR MŘ Brno (dále jen „MŘ Brno“) v boji s jevem tzv. domácího násilí, k zajištění metodického vedení a jednotného postupu policistů při výskytu a řešení případů s prvky domácího násilí v rámci nestandardních situací, které si zasluhují zvláštní pozornost a s cílem zkvalitnění spolupráce Policie ČR s orgány sociálně právní ochrany dítěte a dalšími institucemi zainteresovanými na minimalizaci domácího násilí z ř i z u j i v souladu s ustanovením čl. 3f, odst. 3 ZP PP č. 130/2001, kterým se upravuje postup Policie České republiky při plnění úkolů v trestním řízení a s organizačním řádem PČR Městského ředitelství Brno pracovní skupinu „Domácí násilí“ (dále jen „Skupina“) za účelem vytvoření specializovaného pracoviště pro řešení problematiky domácího násilí;“¹⁷

Policista při příjezdu na místo DN musí vědět základní informace:

1. Kdo incident oznámil a co bylo předmětem oznámení?
Čas hlášení a kontakt do bytu/domu.
2. Jak bude zajištěn přístup do domu a bytu?
3. Jedná se o opakovaný případ?
4. Je někdo s účastníků držitelem střelné zbraně ?
5. Nachází se na místě v minulosti trestaná osoba, zejména známá svou agresivitou?
6. Nachází se na místě děti do 15 nebo do 18 let věku?
7. Došlo k ublížení na zdraví?
8. Byla na místě již provedena jiná opatření? (RZS, HZS, MP atd. viz Seznam použitých zkratk.)

¹⁷ Interní dokumenty PČR

Cokoli z těchto bodů policista neví, musí si informace zjistit okamžitě při příjezdu na místo. Na místě je nejdůležitější zachovat chladnou hlavu, nejdříve poslouchat a poté se ptát, prohlédnout místo incidentu a pozorovat chování účastníků.

Dále přichází tři hlavní kroky :

- a) Zjištění, je-li někdo z účastníků zraněn a jaký charakter zranění má (rozlišení útočných a obranných zranění, nebo zranění, které si osoba mohla způsobit sama).
- b) Zjištění rozsahu škod na majetku či osobních věcí, co bylo poškozeno, způsob poškození, jestli se jedná o věci na kterých oběti záleží, ...
- c) Dále je důležité rozdělení účastníků:
 - S osobou násilnou jedná zkušenější, starší a podle situace fyzicky nejzdatnější policista.

Policisté při jednání s násilnou osobou používají asertivní chování např.:

„Zatím nemám důvod vám nevěřit a chápu co mi říkáte, ale vy musíte pochopit, že já jako policista musím jednat podle zákona a služebních předpisů, ...

Je vaše svobodné právo občana kritizovat zákony i politiky, kteří je tvoří, ale policista ve službě toto právo nemá, já nesmím zákony kritizovat, já jsem povinen je prosazovat, ...“.

- S malými dětmi jednájí policistky, nebo policisté, kteří jsou rodiči. Komunikaci s dětmi do 15 let věku prováděj pouze v nezbytném rozsahu! Výslechy dětí jsou oprávněni provádět pouze specialisté SKPV podle § 102 trestního řádu. (Viz předpisy a viz karta BKB.)
- S osobou ohroženou jedná podle jejího pohlaví policista muž nebo žena, nejzkušenější policista.

Odděleně se vyslechne oznamovatel, který není účastníkem konfliktu - při úkonech na místě konfliktu by neměl přijít do styku s účastníky incidentu.

Dalším důležitým bodem je:

- Konzultace policistů mezi sebou o situaci a rozhodnutí o dalším postupu a kontrola účastníků na místě.
- Organizaci poskytnutí zdravotní péče, pokud se nejednalo o neodkladný úkon ohledání místa činu (zajištění důkazů a fotodokumentace, jestliže tak nebylo učiněno dříve jako neodkladný úkon).

Ze strany policie je kladen důraz na vyhodnocení incidentů, zda se jedná o domácí násilí a pokud ano, zda hrozí oběti akutní riziko dalšího násilného útoku ze strany agresora. V takovém případě je policie povinna poskytnout ohrožené osobě ochranu a to ve formě vykázaní agresora ze společného obydlí – tedy využít oprávnění dle § 44 zákona o PČR.

- V prvé řadě je nutné vyhodnotit, zda je jedná mezi účastníky o DN.
- Po vyhodnocení situace jako DN se vyhodnocuje riziko eskalace násilí.
- Provést opatření směřující k ochraně oběti.

Z jednání policisty musí být po celou dobu naprosto zřejmé, že jedná v mezích zákona k obnovení právního stavu (klidu a pořádku) a nikomu nestraní. V případech vykázaní musí vykázaná osoba pochopit, že se nejedná o sankci, ale dočasné preventivní opatření.

V případě že nebylo zjištěno domácí násilí, přešupek ani trestný čin, zasahující hlídka účastníkům konfliktu domluví a poučí je o možných sankcích hrozících do budoucna.

2.2 Metoda Sara domácího násilí

- SARA DN je českou adaptací mezinárodně užívané metody
- zkratka SARA znamená: Spousal Assault Risk Assessment (hodnocení rizik v partnerských napadeních)
- autorem metody kanadský forenzní psycholog R. Kroll a švédský policejní psycholog a kriminolog H. Bellfrage

„Diagnostická metoda SARA (Spousal Assault Risk Assessment) vznikla v Kanadě, byla transformována pro práci policistů ve Švédsku a odtud je šířena do dalších zemí. Na základě strukturovaného odborného přístupu může proškolená osoba při jejím použití zjistit rizikové faktory a kvalifikovaně odhadnout riziko dalšího domácího násilí. Tuto metodu do České republiky přivezl a adaptoval Bílý kruh bezpečí o.s. v rámci projektu „Hráz“, který byl spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR. K šíření této metody dostal Bílý kruh bezpečí od autorů metody z Kanady a Švédska oprávnění chráněné mezinárodním právem. Pro ČR získal souhlas k názvu české verze „SARA DN.“¹⁸

¹⁸ <http://www.domacinasili.cz/pomahajici-profesionalove/odhad-rizika-hrozby/>, 7.3.2013 v 11.37 h

Proč právě metoda SARA DN:

- kvalifikovaný odhad rizika fyzického násilí a výhrůžek
- na základě metody zjistit míru rizika a podle toho zvolit preventivní postup
- smyslem je předcházet dalším násilným útokům
- strukturovaný odborný přístup ve spojitosti s lidským úsudkem

Postup podle metody SARA DN:

- metoda je založena na hodnocení 15 rizikových faktorů
- na každý faktor je vytvořena jedna otázka
- každý rizikový faktor může nabývat různých podob

Rizikové faktory se zaměřují na tři oblasti (oddíly):

- násilí vůči blízké osobě (I. oddíl) – fyzické, psychické, sexuální, ...
- obecné sklony k násilí (II. oddíl) obecná kriminalita, sklony k násilí, ...
- zranitelnost oběti (III. oddíl) – vztah k násilné osobě, zázemí oběti, ...

Oddíly I. a II. poskytují reálný obraz o násilných sklonech a chování násilné osoby (na veřejnosti i v soukromí) – vyplňuje hlídka na místě (jenom těchto 10 otázek).

Oddíl III. se zaměřuje na ohroženou osobu a její situaci.

Kdo může používat SARA DN: policie, státní zástupci, soudy, vězeňská služba, sociální služby i nestátní, psychiatrie (soudní znalci), výzkumní pracovníci a léčebná zařízení.

2.3 Institut vykázání

Jak jsem popsala výše, pokud je riziko, že násilník nepřestane ubližovat oběti (partnerovi) je to pro PČR důvod k vykázání. Vykázání je nově v zákonu č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky, konkrétně v § 44 až 47.

Policie rozlišuje několik typů útoků

Nebezpečný útok:

- předcházející útoky (intenzita, počet)
- míru agrese násilné osoby (fyzické a slovní útoky proti ohrožené osobě za přítomnosti policistů, vyhrožování fyzickou újmou)
- stav ovlivnění alkoholem nebo jinými návykovými látkami (četnost a intenzita používání alkoholu nebo jiných návykových látek)
- tendence násilné osoby používat zbraně

- držení střelné zbraně násilnou osobou a pravděpodobnost jejího budoucího užití proti ohrožené osobě

Zvlášť závažný útok:

- tendence k absolutní sociální izolaci ohrožené osoby (rodina, přátelé, kolegové)
- znemožňování uspokojování základních potřeb (kontrola ohrožené osoby v intimních situacích, opakované noční buzení)
- ničení, špinění oblečení a rozbíjení předmětů ve vlastnictví ohrožené osoby s cílem ji ponížit
- schválnosti

Postup policisty při vykázání:

A)

- Vyhotovit a předat ohrožené a vykázané osobě „Potvrzení o vykázání“ oproti podpisu, viz příloha P I.
- Jeho součástí je „Poučení OO, viz P III / Poučení NO (poučení vykázané osoby), viz P II“.
- V případě odmítnutí podepsání či převzetí písemností „Potvrzení o vykázání“ či poučení, toto poznamenat do „Potvrzení o vykázání“.
- V případě podání námitek toto poznamenat do „Potvrzení o vykázání“.

B)

- Předat ohrožené osobě kontakty na instituce poskytující pomoc obětem domácího násilí (vysvětlit, že ji budou kontaktovat, možnost využití psychologických, sociálních a jiných služeb, možnost podání návrhu na vydání předběžného opatření).
- Vyžádat adresu + telefonický kontakt na ohroženou osobu.

Pro jednání policisty s obětí trestného činu je důležité znát, co oběť po činu prožívá, co cítí. Emocionální rány zahrnují zejména strach z pachatele, nedůvěru, nejistotu, nemožnost soustředit se rozpomenout se na některé detaily činu, ale také vztek, podrážděnost a lítost. Policista by měl respektovat pocity oběti a v žádném případě by je neměl zlehčovat, či dokonce kritizovat nebo zesměšňovat!

Do 36 hodin po činu může být oběť v šoku, prožívá akutní stresovou situaci.

C) vykázaná osoba

- Je nutno ji vyzvat k vydání všech klíčů od společného obydlí, které drží (povinnost vykázané osoby § 45/1d) Z.č. 273/2008 Sb., sankce dle § 47/1a) Zák. č. 200/90 Sb.).
- Umožnit vzít si věci sloužící její osobní potřebě a oděvy v odpovídajícím množství na 10 dnů s ohledem na roční období a počasí, osobní cennosti, osobní doklady vyžádat adresu, kontakt (doručování, námitky).
- Předat seznam ubytování (příp. součinnost).

Není-li vykázaná osoba na místě přítomna má policista za povinnost:

- Pokusit se zjistit kontakt na vykázanou osobu, či jinak vyvinout snahu informovat ji, že byla vykázaná.
- Vykázání neprodleně informovat příslušné operační středisko.
- Při prvním kontaktu jí sdělit, že byla vykázaná poučit o právech a povinnostech.
- Předat potvrzení o vykázání (je-li to možné).
- Poučit o možnosti vyzvednutí potvrzení o vykázání a úředního záznamu o vykázání na příslušném útvaru PČR.

Postup policisty po vykázání**1) Do 24 hodin od vstupu do obydlí:**

- písemně vyhotovit „Úřední záznam o vykázání“, viz příloha P I
- opis tohoto úředního záznamu zaslat:
 - a) příslušnému IC (oznámit na mobil nebo zaslání faxu), využít možnosti datové schránky
 - b) okresnímu soudu
 - c) OSPOD (v případě, že ve spol. obydlí žijí nezletilé děti) vykázaná osoba si může vyzvednout ÚZ na útvaru

2) Do 3 dnů od vykázání:

- Provést kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti vyplývající (zákon č. 273/2008 Sb. z vykázání - zdržet se vstupu do vymezených prostor.
- Zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou.

Činnost policisty po vykázání

Policista poskytne vykázané osobě bez zbytečného odkladu informace o možnostech jejího dalšího ubytování a v souvislosti s tím i nezbytnou součinnost, zejména jí předá seznam ubytovacích zařízení v místě bydliště a nejbližším okolí, za jehož vyhotovení je odpovědný nadřízený služební funkcionář s personální pravomocí, dále např. umožní vykázané osobě, aby si z policejní služebny telefonicky zajistila jiné ubytování.

Porušení povinnosti vykázanou osobou:

„TČ - § 337/2 zák. č. 40/2009 Sb. Stejně bude potrestán, kdo se dopustí závažného nebo opakovaného jednání, aby zmařil vykázání provedené podle jiného právního předpisu nebo rozhodnutí o předběžném opatření soudu, kterým se ukládá povinnost dočasně opustit společné obydlí a jeho bezprostřední okolí a zdržet se vstupu do něj nebo povinnost zdržet se styku s navrhovatelem a navazování kontaktů s ním.“¹⁹

3) Umožnit vykázané osobě vzít si věci nezbytné pro podnikání nebo výkon povolání:

- postačí jednou v průběhu vykázání
- předem o tom informovat ohroženou osobu (zajistí policie)
- policista musí být přítomen výkonu tohoto práva

Právo vykázané osoby podat námitky (Neexistuje odkladný účinek.)

- Ústně - na místě (policista uvede v potvrzení o vykázání).
- Písemně - do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání (o možnosti podat námitky policista vykázanou osobu předem poučí).
- Námitky nutno předat bez zbytečného odkladu příslušnému krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázání.

Pokud ohrožená osoba podá-li návrh na soud na prodloužení předběžného opatření. Soud zkoumá :

- Trvání hrozby násilí ze strany násilné osoby.
- Poměry obou účastníků řízení.
- Bytovou situaci účastníků.
- Charakter návrhu ve věci samé apod.

¹⁹ Zákon č. 40/2009 Sb.

Na základě provedených důkazů pak stanoví délku takového předběžné opatření po vykázání (může být celkem v délce až jeden rok).

2.4 Instituce poskytující pomoc obětem domácího násilí

Pozitivním krokem ve věci zlepšení situací obětí DN bylo přijetí zákona č. 29/2007 Sb., kterým byl novelizován zákon č. 108/2006 Sb., O sociálních službách. Tímto zákonem byly nově zřízeny azylové domy s utajenými adresami §57 a intervenční centra §60a.

Jejich cílem je poskytnout první a následnou pomoc ohroženým osobám.

Bílý kruh bezpečí - pomoc obětem trestných činů (nonstop tel. 257 317 110, <http://www.bkb.cz/>), poskytuje prostřednictvím 11 pracovišť v sedmi krajích ČR komplexní viktimologickou intervenci obětem a svědkům trestných činů včetně pomoci osobám ohroženým DN. Služba je bezplatná, odborná a diskrétní. Osobní kontakt je zajišťován vždy ve dvojici psycholog – právník.

DONA linka - pomoc obětem domácího násilí, informace (nonstop tel. 251 511 313, <http://www.donalinka.cz/>), je specializovaná celorepubliková služba telefonické krizové pomoci pro osoby ohrožené DN. Pracuje nepřetržitě. Jejím zřizovatelem je Bílý kruh bezpečí, o. s.

RIAPS - regionální institut akutních psychosociálních služeb, krizové centrum (nepřetržitá psychoterapeutická pomoc, www.mcssp.cz/riaps.php). Pražská linka důvěry poskytuje nonstop krizovou pomoc na čísle 222 580 697, e-mailové poradenství na adrese linka.duvery@csspraha.cz a poradenství prostřednictvím chatu na adrese www.chat-pomoc.cz.

Linka důvěry RIAPS - je zdravotnické zařízení poskytující komplexní péči o člověka v náročných životních situacích (nonstop tel. 222 580 697).

V březnu 2013 byly spuštěny nové webové stránky <http://www.intervencnicentrum.cz/>

V současné době se zabývají také projektem Společně za život bez násilí, který si klade za cíl zprostředkovat příklady dobré praxe ze zahraničí, přenést nové zkušenosti do našich podmínek a předat je odborníkům, kteří se problematikou DN zabývají. Díky zahraničním partnerům je možnost se seznámit se systémem ochrany před DN v Rakousku, Itálii a Velké Británii. S každým z partnerů se bude zaměřovat pozornost na problematiku DN z jiného úhlu pohledu.

Projekt realizovaný Intervenčním centrem Praha je financován z prostředků Evropského sociálního fondu, operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

ROSA - centrum pro týrané a osamělé ženy (tel. 241 432 466, 602 246 102, <http://www.rosa-os.cz/>). Jako přímou pomoc obětem DN poskytuje tři sociální služby:

- odborné sociální poradenství
- azylové ubytování
- telefonickou krizovou pomoc

Pro Fem o.p.s. - telefonická právní poradna a právní zastupování (tel. 224 910 744, pro osoby ohrožené domácím násilím jen úterý 9.00 – 11.00 h, středa 18.30 – 20.30 h).

ProFem o.p.s. se již od roku 1993 zaměřuje na poskytování poradenských služeb a konzultací ženským projektům a organizacím. V oblasti ženských lidských práv a *násilí na ženách* se věnuje *politickému lobbyingu*, vydávání *publikací* a bezplatnému právnímu *poradenství* obětem domácího násilí. *Právní poradna* obětem domácího násilí je v provozu na čísle 608 22 22 77. V současné době realizuje ProFem následující hlavní projekty:

Projekt *AdvoCats* (zajišťující poradenství ženám, které se staly obětí dlouhodobého násilí) a Intervenční centrum v Příbrami.

Psychosociální centrum ACORUS - pomoc ženám, obětem domácího násilí, azylové ubytování (nonstop linka 283 892 772, www.acorus.cz). Služba je určena ženám, nebo ženám s dětmi, které jsou aktuálně ohrožené DN. Cílem je zajistit bezpečí před NO, posílit schopnost řešit situaci vlastními silami, stabilizovat psychickou a sociálně právní situaci oběti.

SPONDEA Brno - služba je pro děti a dospívající a studenty do 26 let věku a jejich rodinám, příbuzným a blízkým osobám (nonsto, tel. 544 501 121, 739 078 078). Poskytuje pomoc krizovou – ambulantní, terénní a Intervenční centrum poskytuje pomoc ambulantní, pobytovou, terénní.

Persefona - poskytovatel odborného sociálního poradenství obětem domácího násilí, sexuálního zneužívání a znásilnění (telefonní linka pomoci 737 834 345, 545 245 996, popá 9:00 - 17:00 h, www.persefona.cz). E-mailové poradenství: domacinasili@persefona.cz a poradna@persefona.cz.

„Persefona je registrovaným poskytovatelem odborného sociálního poradenství obětem domácího násilí, sexuálního zneužívání a znásilnění. Rozsahem služeb pokrývá psychologickou, sociální a právní pomoc obětem uvedeného příkoří i jejich blízkým

v rámci města Brna a Jihomoravského kraje. Celorepublikový dopad činnosti Persefony je ve vzdělávacích a expertních aktivitách, ve kterých se především soustředí na školení širší odborné veřejnosti a upozorňuje na bílá místa v péči o oběti domácího násilí a znásilnění.“²⁰

Azylové domy - kontakt poskytne příslušný sociální odbor dle místa bydliště a DONA linka.

V místě bydliště každého občana jsou: linky důvěry, krizová centra, intervenční centra, azylové domy, poradny pro rodiny, manželství a mezilidské vztahy, orgány sociálně právní ochrany dětí, policie ČR, městská/obecní policie, zdravotnická záchranná služba, zdravotnická zařízení, tísňové volání.

²⁰ <http://www.persefona.cz>, 10.4.2013 ve 13.00 h

3 UPLATNĚNÍ SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA U DN

3.1 Odhalení obětí DN, týrání dětí - prevence násilí

Základní znaky DN:

- Přítomnost některé z forem násilí mezi osobami žijícími ve společném obydlí.
- Dlouhodobost (cyklus násilí se opakuje: růst napětí – násilný incident – zklidnění).
- Jasně rozpoznatelné role – lze rozlišit násilnou a ohroženou osobu, vzájemné postavení je nerovné a role se v průběhu incidentů nemění.
- Nárůst intenzity násilí – lze pozorovat, že incidenty jsou častější a krutější nebo hrozí, že se tak stane.

Toto jsou jen základní znaky DN, kterých si bez dlouhodobého zkoumání nikdo nevšimne. Většina obětí DN si nepřipouští, že je oběť a nechce být tak veřejností vnímána. Na začátku je to důvěra, že už se to nebude opakovat, později bez pomoci syndromy (týraného partnera, týraného dítěte atd.). Zvláště u dětí je problém v domácnost velmi těžko rozpoznatelný. V této kapitole se pokusím provést analýzu této problematiky. Děti, tím jak rychle rostou, jak se neustále vyvíjí, mění, názory i kamarády, jsou pro mě nejohroženější skupinou obyvatel.

Za dob komunismu se téměř nikdo nezabýval problémy, které měly problémové děti doma, ale pouze tím, jak je za nesprávné chování na veřejnosti potrestat a ukázat všem ostatním „správný vzorec chování“. Ale, že většina problémových dětí vyrůstala v domácím násilí mezi rodiči, nebo žily u prarodičů, bez potřebné lásky, to bohužel nikoho nezajímalo.

Dnes je tomu jinak, ale přesto se dětem stále ubližuje. Buď je to pozůstatek postgeneračního syndromu a nebo už je lidstvo tak zdegenerované, že ubližujeme vlastním dětem.

Bohužel lidé často ignorují nezvyklý pláč nebo křik dítěte v sousedství, protože se obávají toho, že se pak sami dostanou do problémů. Buď se bojí přímo konfrontace s často problémovou rodinou dítěte, nebo nechtějí být nějak vtaženi do případného následného vyšetřování případu.

Násilí v rodinách narůstá a většinou jsou u něj, bohužel i děti. Často se ale ony sami stávají obětí týrání nebo zneužívání. Škola je přitom jedním z mála míst, kde se dítě odváží někomu svěřit. Bývají to kamarádi, spolužáci a učitelé.

Škola by nikdy neměla bagatelizovat projevy dětí. Učitel může využít svého postavení výchovného pracovníka dítě vyslechnout, v případě, že se mu dítě chce svěřit. Jako všichni občané má i učitel povinnost oznámit podezření z domácího násilí na sociálně právní ochranu dětí a na policii. Týrané dítě s ubližováním svěří málokdy, většinou pro to, že je mu vyhrožováno, nebo pro to, že chrání rodiče. Děti se často svěřují kamarádům a proto je nutné každé jejich upozornění, či vyjádření obavy brát vážně.

Je důležité si všimnout změn v chování dítěte jako např.:

- celková stísněnost a nezáměr o dění kolem
- zvýšená opatrnost v kontaktu s dospělými
- úzkost a vyděšené reakce v přítomnosti konkrétních dospělých osob, nebo v situaci, kdy je dítě s dospělým samo
- nápadně lhostejné postoje, výroky typu „mě je to jedno“
- agresivní napadání a šikanování vrstevníků
- zvýšená citová dráždivost a agresivní projevy na sebemenší podněty
- potíže se soustředěním a zhoršení prospěchu ve škole
- váhání s odchodem domů po vyučování

Důležité je všimnout si i známek na těle dítěte:

- opakovaná zranění, včetně zlomenin
- modřiny
- otoky částí těla
- stopy po opaření nebo popálení atd.

Školy a školská zařízení jsou spolu se zdravotnickými zařízeními těmi subjekty, které případy týrání, zneužívání, při zanedbávání dítěte oznamují příslušným úřadům nejčastěji. Pedagogové jsou navíc od lékařů ještě v užším průběžném kontaktu s dětmi. Prvním, co musí učitel udělat, aby mohl týranému dítěti pomoci, je vůbec všimnout si a odhalit to, že dítě nese nějaké stopy týrání. Pokud dojde pedagog k závěru, že je dítěti potřeba pomoci, měl by se vždy nejdříve pokusit navázat s žákem osobní kontakt. Pokud se komunikace nedaří je dobré se co nejdříve obrátit na pomoc institucí, na pedagogicko-psychologickou poradnu. Pokud je žák starší, může mu pedagog navrhnout zavolat anonymně na linku bezpečí.

I když je pro učitele většinou složité se v situaci vyznat, pochopit co se v rodinném systému děje, určitě je důležité vyjádřit žáku podporu, pochopení a porozumění. Také je velmi

důležité před uvedenými problémy nezavírat oči, že se nás to zdánlivě netýká a věci pojmenovat tak, aby bylo zřejmé, že co se v rodině děje, není normální. Žádné násilí totiž nelze tolerovat a každý z nás by se měl umět k tomuto problému postavit. Je ale prakticky nemožné stanovit přesnou hranici toho, kdy by měl učitel již ustoupit z role prvního kontaktu ve věci týraného dítěte a o problému informovat další instituce. Každý případ je individuální.

„Je více než jasné, že domácí násilí má dalekosáhlé důsledky na všechny členy rodiny, tedy i na ty nejslabší – děti. Existují rodiny kde jsou přímo děti oběťmi DN, kdy agrese ze strany násilníka směřuje vůči všem členům rodiny.“²¹

Prevence násilí a agrese

„Mezi základní a nezpochybnitelná fakta o DN patří především jeho rozšířenost, vysoká latentce a také závažnost jeho důsledků pro přímo postižené rodiny i celou společnost.“²²

Prevenici lze dle Národní strategie prevence násilí na dětech v ČR na období 2008 – 2018 rozdělit na:

Primární – má za účel zabránit násilí buď odstraněním příčin, nebo znemožněním podmínek za kterých se násilí koná. *„Toto opatření na celospolečenské úrovni vytváří klima společnosti a hovoříme o nespécifické primární prevenci“.²³* Specifická primární prevence je vzdělávání, změna postojů a chování občanů, odborníků a dětí.

Sekundární – včasné odhalení rizik a sledování potencionálních obětí lékaři, či odborníky.

Terciární - neintegrační a resocializační opatření, která jsou zaměřena na děti jako oběti trestných činů, včetně zaměření se na lokality i potencionální pachatele.

„Účelem terciární prevence je zabránit prohloubení traumatu, zabránění rozvoji nevratných následků, komplikací, ale také systémového násilí, které může být zdrojem polyviktimizace dětí.“²⁴

²¹ Nevládní sektor–příloha

²² ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Domácí násilí: fakta a paradoxy*. Sociální práce. 2/2006, s. 54

²³ *Národní strategie prevence násilí na dětech v ČR na období 2008–2018*. Dostupné z: <http://www.stopnasilinadetch.cz/pdf/narodnistrategie.pdf>, 30.3.2013 v 14.03 h, s. 6

²⁴ *Národní strategie prevence násilí na dětech v ČR na období 2008–2018*. Dostupné z: <http://www.stopnasilinadetch.cz/pdf/narodnistrategie.pdf>, 30.3.2013 v 14.03 h, s. 7

Obecně platí, že člověk, který se chová rizikově jedním způsobem má tendenci chovat se rizikově i v dalších oblastech. Jedná se o jistou propojenost jednotlivých projevů rizikového chování, která mívá formu životního stylu. Jedním z klíčů prevence násilí může být snaha o stabilitě rizikového chování v průběhu vývoje člověka. Míra tolerance k agresivním a násilným jevům je určována postoji společnosti. Jako prevence může být použita spousta forem, které spolu musí být v jednotě.

Nejdůležitějším začátkem preventivních aktivit je formování osobností již od ranného věku, ideálně v předškolním věku. Samozřejmě je prevence násilí přizpůsobena věku a možnostem dětí. Pro pedagogy je důležité mít odpovídající vzdělání. U každého preventivního programu je potřeba definovat pro jakou cílovou skupinu je určen. Do preventivních programů patří i podpora zdravého životního stylu, podpora mimoškolních aktivit a vytváření podpůrného pečujícího prostředí.

V jedné ze svých knih považuje Freud agresivitu za jednu ze složek sexuálního života. Autor From ve své knize napsal:

*„Rozpor mezi pudem a erotem staví člověk před opravdové a vážné rozhodování. Člověk se pak může rozhodnout pro napadání jiných lidí a vedení válek, pro agresivitu a otevřené nepřátelství, protože tomu dává přednost před nemocí. Že je taková alternativa tragická, není třeba zvlášť zdůrazňovat.“*²⁵

Pro každého sociálního pedagoga je nejdůležitější znalost problému, nejen ze seminářů, ale i neustálá dychtivost se učit novým věcem. Jak změnám zákonů, tak čtení o dění v republice i ve světě. Porovnávání názorů různých odborníků nebo obyčejných lidí, kteří mají vlastní zkušenosti z DN, je tou nejlepší cestou jak přijít na to, jak lidem s tímto „postižením“ pomoci.

3.2 Syndrom CAN

Dospívajícím stále někdo dává najevo, že mají dospělým věřit. Říká se jim většinou, že „táta ví všechno nejlíp“, že se na rodinu mohou vždy spolehnout a že mají poslouchat své učitele. Pokud začnou v pubertě projevovat nespokojenost, vlastní názory o tom, či

²⁵ FROMM, E. *Anatomie lidské destruktivity*. Přeložil prof. MUDr. Placák, B. Nakladatelství Lidové noviny, 1997. ISBN 80-7106-232-4, s. 449

onom dospělém, obzvláště když se jedná o člena rodiny, často slýchají, že nic neví, jsou mladí a nevděční.

Ale co když opravdu rodina přestane plnit svou funkci a dospělí přestanou plnit své poslání být dobrým rodičem. Co se stane s dětmi vyrůstajícími v prostředí DN, týranými nebo zneužívanými. Jak se s tímto handicapem v mládí a později v dospělosti vyrovnat?

Syndrom CAN je syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Tuto definici můžeme také vyjádřit jako poškození tělesného, duševního i společenského stavu a vývoje dítěte, která vzniká v důsledku jakéhokoli nenáhodného jednání buď rodičů nebo jiné dospělé osoby. Jde o souhrn negativních důsledků špatného zacházení s dítětem nebo dětmi. Příznaky mohou vzniknout při nedostatečné péči nebo jako důsledek aktivního ubližování. Různé způsoby ubližování vedou k rozdílným důsledkům.

Je krutou pravdou, že dětem nejčastěji ubližují jejich rodiče, právě ti, kteří je mají chránit a bránit před okolním světem. Lze toto chování chápat jako zneužití fyzické či psychické nadřazenosti a moci dospělého. Zároveň je vinen i ten, který takovému zacházení s dítětem nezabrání. Toto poškození má nenávratné důsledky pro rozvoj jedince i v jeho dospělosti.

Důsledkem psychické deprivace mohou být nedostatky v oblasti kognitivních procesů (řeč, myšlení). Tendence k sebepodceňování, horší orientace v mezilidských vztazích.

Důsledkem týrání může být sklon jedince reagovat násilím – naučený vzorec chování.

U sexuálního zneužívání se říká, že je „to vražda duše“. Zde jsou důsledky nejhorší. Je zde traumatická sexualizace (buď sexuální chlad, či naopak vyzývavé chování). Ztráta pocitu bezpečí a důvěry po celý zbytek života. Při dlouhodobém zneužívání se mohou rozvinout různé duševní poruchy. Je zde veliký problém při partnerském soužití – zejména když se ve vztahu narodí děti a jedinec se dostane do role rodiče, který mu kdysi ubližoval. Také je tu vyšší pravděpodobnost, že se z ubližovaného stane ubližovatel.

„V některých případech se rodina a její prostředí může stát sama zdrojem vzniku a rozvoje různých psychických problémů a následných sociálně patologických jevů. Může dojít k vážnému narušení psychosociálního vývoje a fungování všech jejích členů, zejména ale dětí.“²⁶

²⁶ FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie – Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada Publishing. a. s., 2009. ISBN 978-80-247-2781-3, s. 152

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUM DOMÁCÍHO NÁSILÍ

4.1 Kazuistiky případů domácího násilí – případové studie

Při studiu dokumentů – spisů domácího násilí se chci zaměřit na popis několika různých forem domácího násilí. Uzavřené spisy jsem studovala na PČR Brno, pracovní skupina PČR Městské ředitelství Brno odbor Domácí násilí. Veškerá jména i data jsou změněna, či nepoužita, aby bylo vše v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů. Vždy je na konci rozsudek. Snažím se o co nejpravdivější popisy dějů i postupy PČR.

U první kazuistiky jsem si vybrala případ formy psychického a fyzického DN. Je zde popsáno, jak dlouho a jakým způsobem byli starší manželé svým synem týráni a jak i přes všechno utrpení, které museli snášet mají syna rádi, zastávají se ho a je jimi často navštěvován.

Druhý případ popisuje téměř nejčastější formu DN. Jedná se o otce, který bije své děti i manželku dlouhá léta. Odhalení těchto případů je však nejsložitější, jelikož jsou oběti na špatný způsob zacházení zvyklé a berou to jako samozřejmost. Matka – žena tyрана, snáší utrpení, nejdříve kvůli dětem, později si zvykne a děti řeší DN co nejdříve odchodem z domu rodičů.

Třetí kazuistika pojednává o občasném požití větší míry alkoholu otce, který vychovává s manželkou nemocného syna a občasně vyfackování manželky. Vše vyvrcholilo napadením dospělého syna, který poté skončil v nemocnici. Případ je odlišný, protože se nejednalo o „klasické DN“, otec si byl chování vědom, bylo mu všeho velice líto a útok soud posoudil jako přečin ublížení na zdraví dle ustanovení § 146 odstavce 1 trestního zákoníku a o tomto rozhodl samostatným usnesením.

Na závěr jsem vybrala pro mě neuvěřitelný případ, kdy otec rodiny (10 dětí) fyzicky a psychicky napadal všechny členy své rodiny. Jelikož mám sama malé děti, je pro mě nepředstavitelná představa toho, co snášela matka napadených dětí. A ještě hůře mi je, když si představím, jaké následky si ponесou všechny tyranovi děti a co z nich, bez psychologické a terapeutické pomoci může vyrůst. Kolika svým dětem budou ubližovat tyto oběti?

4.2 Senioři

Manželé v důchodovém věku o víkendu v nočních hodinách přicházejí na policejní služebnu a při prvním slovním kontaktu s policisty je naznačeno, že se jedná o ubližování ze strany syna.

Policisté na obvodním oddělení kontaktují specialistu DN – SDmN (skupina domácího násilí). Senioři si vše v zápětí rozmýšlejí, odmítají dále vypovídat a snaží se zjistit pouze informace o možnosti syna hospitalizovat na psychiatrii. Manželé jsou poučeni o právech a povinnostech a jsou jim předány kontakty na pomocné neziskové organizace. Je zahájeno šetření a předvolávání účastníků.

Rodiče žijí v panelovém bytě ve čtvrtém patře, ve společném bytě s nimi žije syn – násilník, nezaměstnaný a mladší syn – také nezaměstnaný. Násilí bylo pácháno celkem více než rok.

Po deseti dnech manželé opět přicházejí na PČR, nyní rovnou na SDmN s žádostí o pomoc. Poškození mají ze syna velký strach, naznačují zhoršení jeho psychického stavu. Výslech každého z manželů trvá několik hodin.

Oznámením bylo zjištěno, že oba rodiče byli bezdůvodně dlouhou dobu fyzicky napadáni, což vedlo k modřinám po celém těle. Dále jim bylo vyhrožováno smrtí. Na svůj pokročilý věk museli oba pracovat, jelikož odevzdávali synovi násilníkovi veškeré příjmy a byli nuceni se o oba syny postarat v domácnosti. Rodičům starší syn zakazoval uklízet v bytě, umývat se, aby nebyl rušen. Nedovolil rodičům spát v kuse celou noc. Senioři byli vysílání pro občerstvení v nočních hodinách, nebo na nucené procházky.

Impulzem k oznámení na PČR byly nesnesitelné útoky vůči matce, která syna odmítala oznámit, bránila jej.

Je zjištěno, že starší syn byl v minulosti trestán za útok na veřejného činitele. Dále má utkvělou představ, že je všude sledován, že žije ve „vile vyvolených“. Oba rodiče mají po výpovědi strach vrátit se za přítomnosti policie do bytu, dříve než hodinu po zásahu.

Prvotní úkony PČR – SDmN:

- zadokumentování zranění
- po vyhodnocení oznámení rozhodnuto o bezodkladném zadržení podezřelého za pomoci několika hlídek PČR (taktika, moment překvapení)
- ohledání bytu

- místní šetření
- požádání o pověsti, ORT (opis z rejstříku trestů)

Bylo tedy zahájeno trestní stíhání pro trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí. Násilná osoba byla vykázána ze společného obydlí – souběžně je vydán návrh na vzetí násilné osoby do vazby §67 a), c) – který je akceptován.

Dále jsou prováděny výslechy svědků s obhájcem, přibrání znalců klinické psychologie a psychiatrie na poškozené. Přibrání znalce psychiatrie obviněného.

Délka vyšetřování policií je 35 dní.

Zjištěné skutečnosti o **násilné osobě** :

- Syn nebral napadání svých rodičů jako nic neobvyklého.
- Za zranění si mohli rodiče sami, měli uposlechnout příkazům.
- Mladšímu bratrovi neubližoval, nevšímal si ho.

Mladší bratr byl po nalezení v bytě značně neupravený, nekomunikativní, měl zjevné zdravotní i psychické problémy. Sousedé ani nevěděli, že v bytě také žije. Podle jeho výpovědi ho i rodiče starší bratr často napadal už velmi dlouho. Což rodiče zapřeli – uzavřeli se do sebe.

Otec má podle znalců posttraumatickou stresovou poruchu, syndrom týrané osoby nebyl prokázán. Naučil se žít v bezmocné situaci, začal tento život vnímat jako normální.

Rozhodnutí podat trestní oznámení se rozhodl podat až po ohrožení zdraví manželky, která s TO dala souhlas.

Matka neustále zkreslovala výpověď- neustálé změny ve výpovědi. Měla strach, aby synovi neubližila. Je u ní také diagnostikována posttraumatická stresová porucha. Matka má neustálý pocit, že musí syna chránit i před manželem – „Opičí láska“. S trestním oznámením dala souhlas po odchodu manžela ze společné domácnosti a z obavy o svůj život, jelikož se stala jediným terčem agresivity staršího syna.

Obviněnému byla diagnostikována:

- Závažná duševní porucha – paranoidní schizofrenie – halucinace, agresivní chování. Je nutné psychiatrické léčení.
- Sklon k užívání alkoholu.
- Důvod duševní choroby a nebezpečnost svého jednání nemohl obviněný rozpoznat a nemohl své jednání ovládat. Zcela chyběly rozpoznávací a ovládací schopnosti.

- Pobyt obviněného na svobodě je nebezpečný a vyžaduje ochranné psychiatrické léčení ústavní formou.

Na závěr PČR podává návrh státnímu zástupci na zastavení trestního stíhání z důvodu nepřítomnosti, dále propuštění z vazby a je učiněno opatření k umístění obviněného do ochranného psychiatrického léčení ústavní formou. Státní zástupce návrhy akceptuje, obviněný je umístěn do psychiatrické léčebny, kam za ním často dochází matka na návštěvu.

4.3 Život jako v pohádce

Dcera nebyla posledního incidentu přítomna, neboť byla mimo domov a dozvěděla se o něm z telefonátu matky. Když přišla domů, našla matku ubrečenou a poškrábanou. Otec byl opilý u televize. Matka se dceři svěřila, že nejdříve otec zbil staršího bratra a potom ji. Dcera doprovodila matku na policii.

Při výslechu bylo zjištěno, že otec fyzicky napadal matku a děti již od útlého věku. Během posledního půl roku, co je otec bez práce, se jeho pití alkoholu lehce zmenšilo.

Dcera však potvrzuje, že byla svědkem opakovaných bezdůvodných napadání matky i sourozenců ze strany otce. Otec ji i ostatní děti vždy fyzicky napadal – facky, kopance, řemen, tahání za vlasy. Když děti povyroستly začal jim otec zakazovat jezdit kamkoli s přáteli. Matce bylo bráněno v kontaktu s rodinou.

Starší syn uvedl, že osudný den, přišel navečer otec domů značně opilý. Když zjistil, že není umyté nádobí, začal na syna křičet a nutil jej kuchyni uklidit. To syn odmítl a chystal se byt opustit. Při obouvání ho chytil otec za bundu a táhl syna zpět do bytu, kde pokračovala přetahovaná, syn byl otcem škrčen, než se mu podařilo utéct ven z bytu. Od rodiny se pak dozvěděl, že je matka na policii. Konfliktní situace mezi svými rodiči vnímá od šesti let. Otec vždy rád pil a bil matku, jej i ostatní sourozence. K napadání docházelo tak 3 až 5krát za měsíc, když se otec silně opil a v meziobdobí střízlivosti také. V poslední době se otcovo chování mírně zklidnilo, otec přešel spíše na psychické týrání. Starší syn uvedl, že měl pocit, že se otcova zlost přesouvala na jeho osobu. Otec jej napadal pěstmi, fackami, někdy mu držel pod krkem nůž a vyhrožoval smrtí. Jednou, když byl přistižen s cigaretou, zbil ho otec natolik, že musel být lékařsky ošetřen a zůstat doma ležet 14 dní. Při komunikaci prý otec nepoužívá žádná slušná slova, nemluví normálně, jen

všem nadává. Jako důvod útoku není potřeba žádný podnět, otec si najde cokoli. Na zákazy všeho druhu jsou prý celá rodina zvyklá.

Nejmladší syn bydlel se svými rodiči od narození do patnácti let. Poté byl na střední škole, kde bydlel střídavě u babičky a o víkendech doma. O letních prázdninách, jež otec slovně a fyzicky napadl, od rodičů se odstěhoval. Do protokolu o své rodině uvedl, že po nástupu na ZŠ si všiml, že doma není vše v pořádku. Do té doby to nevnímal. Otec prý pil obden. Když pil, byl agresivní. Když nepil, muselo být sice po jeho, ale fyzicky dětem neubližoval. Matka byla prý bita pravidelně. Syn často viděl na matce podlitiny, modřiny na pažích a obličeji. Otec se prý jemu a sourozencům jako malým hodně věnoval. Také si uvědomuje, že byl v pubertě vzdorovitý a mezi otcem a ním docházelo častěji ke konfliktům. Otec nesl názor jiný, než svůj. Z počátku otcovo bití považoval za výchovný prostředek, později poznal, že otec svého dominantního postavení zneužívá a jeho i sourozence trestá nepřiměřeně. Otec děti trestal pěstí do brady, úderů do zad. Poté, co děti postupně stárli, měli větší sílu a dokázali se otcovi postavit, se agresivita vůči nim snižovala. Ale stále pokračovala i po osmnáctém roku života. Nejstarší syn byl prý nejvíce bitý. Otcovi vadily pozdní příchody, názory, způsob života, samé výčitky a urážky.

Podezřelý otec byl policejním orgánem zadržen dle ust. § 76 odst. 1 trestního řádu, neboť byly důvodné obavy, že by svým jednáním vůči poškozeným mohl pokračovat. Podezřelý se k napadání své manželky a svých dětí z části doznal a z části je odmítl. K věci uvedl, že v průběhu manželství měl s manželkou vzájemné konflikty vyplývající s nerespektováním jeho autority. V rodině měl dominantní postavení jako hlava rodiny a od své manželky vyžadoval podporu při výchově dětí. Děti fyzicky trestal ale domníval se, že je trestá přiměřeně. V minulosti trpěl a trpí tzv. bipolární poruchou, což mu zapříčiňovalo změny nálad avšak u svých rodinných příslušníků neměl podporu.

Místním šetřením bylo zjištěno od sousedky, která bydlí v bytě pod nimi, že je od nich často slyšet hluk, křik, zejména pán, jedná se o nadávky, ale přesně slovům nerozumí. Trvá to od doby, co se do domu přistěhovali.

Lustrací v evidencích policie bylo zjištěno, že poškozená podala na svého manžela oznámení proti občanskému soužití dle ust. § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb. a věc byla oznámena na Úřad městské části k projednání přestupku. Poškozená uvedla, že návrh na projednání přestupku nepodala a toto přestupkové jednání podezřelého tedy nebylo na ÚMČ projednáno.

Jednání podezřelého vykazuje všechny znaky trestných činů týrání svěřené osoby a týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě, kdy podezřelý týral psychicky a fyzicky osoby svěřené mu do vlastní péče, tohoto jednání se dopouštěl na více osobách a v tomto jednání pokračoval po delší dobu, rovněž u tzv. "domácího násilí", kdy se ze strany podezřelého jednalo o **dlouhodobé, pokračující násilí**, obětí násilí jsou **osoby blízké**, role ohrožených osob a násilné osoby jsou striktně vymezeny jako role obětí a osoby omezující, k násilí dochází v soukromí domova a toto jednání vyznačující se vyšší mírou brutality a bezcitnosti, pociťovali poškození vůči své osobě jako těžká příkoří fyzického i psychického rázu.

Zjištěné skutečnosti odůvodňují zahájení trestního stíhání podle ust. § 160 odst. 1 trestního řádu proti podezřelému pro trestné činy týrání svěřené osoby podle ust. § 215 odst. 1, odst. 2, písm. a), písm. b) trestního zákona a týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle ust. § 215a odst. 1, odst. 2, písm. a), písm. b) trestního zákona, kterých se dopustil shora popsáním skutkem, kdy se dopouštěl verbálních urážek, zlého nakládání, fyzických útoků, pohrůzek a jiného ponižujícího jednání, které způsobilo újmu na fyzickém a psychickém zdraví poškozené, která je manželkou podezřelého a újmu na fyzickém a psychickém zdraví poškozených, kteří jsou dětmi podezřelého a podezřelý se ho dopustil v úmyslu přímém podle ust. § 4 písm. a) trestního zákona a naplnil tak skutkovou podstatu trestných činů týrání svěřené osoby podle ust. § 215 odst. 1, odst. 2, písm. a), písm. b) trestního zákona a týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle ust. § 215a odst. 1, odst. 2, písm. a), písm. b) trestního a zákona.

Vzhledem k tomu, že je zde důvodná obava, že bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečnosti závažných pro trestní stíhání, bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil, je dán státnímu zástupci podnět k podání návrhu na vzetí obviněného do vazby z důvodů uvedených v ustanovení podle § 67 písm. b), c) trestního řádu.

„Rozsudkem Městského soudu byl obžalovaný dle ustanovení § 226 písmene d) trestního řádu zproštěn obžaloby spočívající ve spáchání trestného činu týrání svěřené osoby dle ustanovení § 215 odstavce 1, odstavce 2, písmene a, b) trestního zákona a trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle ustanovení § 215a odstavce 1, odstavce 2 písmene a, b) trestního zákona neboť obžalovaný není pro nepřičetnost trestně odpovědný.

Obžalovanému byla dle ustanovení § 72 odstavce 1, 4 trestního zákona uloženo ochranné léčení psychiatrické formou ústavní.“²⁷

4.4 Ani nemoc ho nezastaví

Muž ve společně obývaném bytě a na chatě v psychicky a fyzicky týral svoji manželku a svého syna týral tak, že:

- **Manželku** v podnapilém stavu s četností pravidelně jednou týdně o víkendech slovně urážel vulgárními výrazy, vyčítá jí, že z důvodů péče o onkologicky nemocného syna se válí doma, nechodí do práce a když chtěla někam jít, tak ji okřikoval velice sprostými výrazy. Několikrát ji nepravdělně fyzicky napadl fackami a na Vánoce ji zbil pěstmi do obličeje a přitom ji škrtil poté, co se zastala syna, čímž jí způsobil hematomy a oděrky. Při posledním útoku kdy opět bránila syna manželce opět vulgárně nadával a dal facku. Poškozená lékařské ošetření nikdy nevyhledala.

- **Svého syna** v době po dovršení jeho osmnáctého věku pravidelně o víkendech, poté co požil alkohol sprostě nadával, že je budiž k ničemu z důvodu, že syn přerušil studium, vyčítal mu, že si nic nevydělá, že z něho tahá peníze, vyhazoval ho z bytu a přitom neúměrně napadal fackami do obličeje. Při posledním útoku v jejich bytě, poté co se syn zastal matky, tak ho v pokojíku bytu napadl pěstmi do obličeje a když syn ležel na válendě opakovaně ho kopal nohou do hlavy tak, že syna musela odvést rychlá záchranná služba na ošetření do Vojenské nemocnice v Brně pro podezření z komoce mozku.

Obviněný se k jednání doznal uvedl, že co je ve sdělení obvinění pravda, že to vyvrcholilo těmi problémy se synem, když přestal chodit do školy a nedokončil autoškolu. Na závěr uvedl, že ho to mrzí a že uhradí způsobenou škodu zdravotní pojišťovně v souvislosti s léčením syna. Jednání obviněného je prokazováno i výpověďmi svědků, poškozených manželky a syna, znaleckým posudkem z odvětví soudního lékařství, přibrané opatřením § 105/1 trestního řádu na poranění. Posudkem odvětví psychologie se neprokázala posttraumatické stresová porucha jako průvodního znaku syndromu týrané oběti u poškozených.

²⁷ Interní spis Policie ČR

Z výše uvedeného vyplývá, že jednání podezřelého vykazuje znaky přečinu týrání svěřené osoby a zločinu tzv. domácího násilí, kdy se dopouštěl zlého nakládání s osobou ve své péči a blízkou, kdy jde o opakující se násilí, obětí násilí jsou osoby blízké, role ohrožených a násilné osoby jsou striktně vymezeny a v průběhu incidentů se nemění a k násilí dochází v soukromí domova, které manželka a syn pocítují jako těžké příkoří.

Zjištěné skutečnosti proto odůvodňují zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 trestního řádu pro přečin Týrání svěřené osoby § 198 odst.1 trestního zákoníku /ad 1 a zločin Týrání osoby žijící ve společném obydlí § 199 odst. 1,2 písm. c), d) trestního zákoníku /ad 2, kterých se dopustil shora popsáním jednáním vůči svému synovi a manželce jednáním popsáním ve výrokové části tohoto usnesení.

„Soud při hlavním líčení Rozhodl a vyhlásil, že obviněný se dle stanovení § 226 písmene a) trestního řádu zprošťuje obžaloby pro skutky které měl spáchat, neboť nebylo prokázáno, že se staly skutky pro které je obžalovaný stíhán, ale došlo k mnohem méně intenzivnímu jednání podezřelého vůči poškozeným. Intenzita útoků nezpůsobila poškozeným újmu na zdraví, které by si vyžádalo lékařské ošetření. Soud dále neshledal, že by jednání obžalovaného bylo v úmyslu týrání syna, ale jednalo se o exces při použití nevhodných a nesprávných výchovných postupů.

Proti tomuto rozhodnutí podal státní zástupce odvolání a odvolací soud dle ustanovení § 258 odstavce 1 písmene b) odstavce 2 trestního řádu napadený rozsudek zrušil ve výroku o zproštění obžalovaného a nově dle ustanovení § 259 odstavce 3 trestního řádu rozhodl o tom, že věc bude dle ustanovení § 222 odstavce 2 trestního řádu postoupena k projednání na ÚMČ komise pro projednání přestupků.

Útok Soud posoudil jako přečin ublížení na zdraví dle ustanovení § 146 odstavce 1 tr. zákoníku a o tomto rozhodl samostatným usnesením.“²⁸

²⁸ Interní spis Policie ČR

4.5 Velká rodina

Podle § 166 odstavce 3 trestního řádu po skončení vyšetřování je předložen spis s návrhem na podání obžaloby proti obviněnému ze spáchání zločinů:

- týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. c), d) trestního zákoníku a
- týrání osoby žijící ve společném obydlí dle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) trestního zákoníku

Spáchání zločinů se dopustil tím, že

1) v přesně nezjištěné době nejméně však několik let, ve společně obývaném bytě, fyzicky a psychicky týral děti (10 dětí) svěřené mu do péče.

A to tím způsobem, že jim, často pod vlivem alkoholu, velice sprostě nadával, bouchal je s téměř denní četností pěstí do zad a do hlavy, kopal je, dával jim facky, s četností 4x do týdne bil jednoho ze synů násadou od koštěte, čímž jim způsoboval modřiny po těle. Konkrétně v červenci rozbil jednomu z dětí hlavu sklenicí úderem do temene hlavy, čímž mu způsobil tržnou ránu na hlavě, dále stejného syna v měsíci květnu nebo červnu udeřil kovovou tyčí o délce asi 35 cm a průměru 2 cm svrchu do hlavy, čímž mu způsobil tržnou ránu a krvácení.

V dalším měsíci napadl jiného syna tím způsobem, že mu zkroutil ruku, čímž mu způsobil bolestivost a dále napadal svoji dceru - poškozenou tak, že ji nenechával spát, budil ji a nutil ji mýt WC nebo pavlač, když byla ještě malá, hodil po ní dětský kočárek. V přesně nezjištěné době ji napadl úderem pивní láhvi svrchu do hlavy, kdy jí způsobil bouli na hlavě.

V žádném případě nebylo žádnému z dětí vyhledáno lékařské ošetření a také je týral tím, že byly v předmětném bytě, který je relativně malých rozměrů, přímými svědky fyzického a verbálního napadání jejich matky. Děti viděly a slyšely, jak jejich otec matku vulgárně uráží, jak ji bije, kope ji, zakazuje jí různé činnosti a v takovýchto případech se ji některé děti snažily před jednáním otce chránit.

Muž týral osobu, která je v jeho péči a výchově, spáchal takový čin nejméně na dvou osobách a páchal takový čin po delší dobu.

2) ve společném obydlí v bytě druh – otec dětí fyzicky i psychicky týral svoji družku, kterou opakovaně, často pod vlivem alkoholu, s denní četností napadal verbálně, vulgárně jí nadával, křičel na ni, proklínal ji, aby umřela, s denní četností ji bil pěstí do obličeje, hlavy, břicha, rukou i nohou, opakovaně do ní i kopal. Jednoho dne ženu kopl nohou obu-

tou do mokasíny do obličeje do oblasti úst a nosu, čímž ji vyrazil všechny přední dolní zuby a v měsíci říjnu ji udeřil pěstí do oblasti úst a nosu, čímž jí urazil část předního zubu vpravo nahoře.

Druh tahal družku za vlasy a nejméně třikrát týdně ji nutil k orálnímu sexu, v průběhu kterého ji soustavně bil pěstí do hlavy i žeber, opakovaně ji vyhazoval z bytu. Ve dvou případech ji i vysvlékl do naha a takto ji vystrčil vně bytu na pavlač, nutil ji spávat na kovové lavici s koženkovým potahem v kuchyni bytu, kde ji pak denně budil úder domací obuví nebo jinými předměty. Dále družce zakazoval sedět, dívat se na televizi, bavit se s návštěvou anebo sedět v kuchyni v době přítomnosti návštěvy, vařit si kávu atd. Když si ji uvařila, polil ji pak vroucí kávou ruku. Družce byly zakázáno také navštěvovat své příbuzné, kamarádky, samostatně jíst, bral jí jídlo z rukou, zakazoval jí mýt se a převlékat bez jeho svolení, přičemž jí tyto činnosti dovolil asi 1 x za 3 týdny. Bral peníze, které družce byly zasílány jako sociální dávky pro potřeby rodiny, tyto pak prohrál na automatech a propil.

Úmyslně znečišťoval byt např. vysypanou moukou, pokud mu tvrdila, že byt již uklidila a nutil ji byt znovu uklízet, tímto svým jednáním jí opakovaně způsoboval zejména modřiny. Útokem nezjištěného dne v průběhu posledních tří let družce způsobil naražení páteře poté, co ji shodil na zem a šlapal jí po zádech, lékařské ošetření však poškozená nevyhledala, čímž ji působil psychickou i fyzickou újmu.

Druh týral osobu blízkou, žijící s ním ve společném obydlí a páchal takový čin po delší dobu.

Vzhledem k tomu, že je zde důvodná obava, že:

- Obviněný otec bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání.
- Bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil.
- Byl podán státnímu zástupci podnět k podání návrhu na vzetí obviněného do vazby z důvodů uvedených v ust. § 67 písm. b) a c) trestního řádu.

„Soud při hlavním líčení rozhodl, že obžalovaný druh - je vinen tím, že spáchal zločin týrání svěřené osoby dle ustanovení § 198 odstavce 1, 2 písmen c, d) trestního zákoníku a zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí dle ustanovení § 199 odstavce 1,2 písmene d) trestního zákoníku a odsuzuje se k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 2 roků, kdy se obžalovaný pro výkon tohoto trestu zařazuje do věznice s dozorem.

Dle ustanovení § 258 odstavce 1 písmene b), e) odstavce 2 trestního řádu napadení rozsudek z podnětu státního zástupce odvolací soud zrušil a za splnění podmínek ustanovení § 259 odstavce 3, 4 trestního řádu rozhodl, že se žalovanému za užití ustanovení § 43 odstavce 1 trestního zákoníku ukládá trest úhrnný v trvání 6 roků kdy se obžalovaný pro výkon tohoto trestu zařazuje do věznice s ostrahou.

Odvolání obžalovaného dle ustanovení § 256 trestního řádu se zamítá." ²⁹

²⁹ *Interní spis Policie ČR*

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce je poukázat na společensky velmi tíživý problém, problém domácího násilí. Chtěla jsem se pokusit nalézt východiska řešení nejrozšířenější formy násilí vůbec na základě nabytých teoretických znalostí a především výzkumu u Policie České republiky. Zobecněním některých závěrů z případových studií chci podpořit nezbytnost se zabývat tak mnohdy značně podceňovanou oblastí jako je právě domácí násilí. Z mé bakalářské práce vyplývá, že domácí násilí je velice závažný problém a není vůbec jednoduché ho řešit. Jeho následky jsou většinou trvalé.

Hlavním východiskem tohoto problému, domácího násilí, je prevence. Všichni odborníci se shodují ve skutečnosti, že domácí násilí není věcí soukromou, ale obrovským problémem, který vyžaduje okamžité jednání bez nulové tolerance.

Samozřejmě by sebelepší právní úprava byla bezzubá, kdyby neexistovala krizová centra a nezajímali se o tento problém odborníci včetně široké veřejnosti. Důležitý je změnit přístup celé společnosti k domácímu násilí a dalším patologickým jevům.

Na začátku popisuji základní druhy a formy DN. Z mých poznatků vyplývá, že při DN je vždy na oběti používáno více druhů a forem ubližování. Většinou jdou „ruku v ruce“ psychické a fyzické násilí, a když se oběť nebrání, nebo brání nedostatečně, přidává se násilí např. sexuální, apod.

Dále se věnuji syndromu zavrženého rodiče. Z výzkumu je patrné, že tomuto syndromu nebyla v minulosti věnována žádná pozornost a stále je o tom mluveno velmi málo. Tento syndrom nemusí být jen v přímé souvislosti s DN. Je často používán u nesezdaných, či rozvedených manželů. Bohužel jsou děti využívány jako velmi silný nástroj k psychickému vydírání druhého partnera. Nejsem si jista, jestli je to veřejností vnímáno jako špatné chování.

Značnou důležitost přikládám popisu povinností a pravomocí PČR při přivolání na místo možného DN a postupy policistů vedoucí k vyjasnění situace a pomoci oběti či obětem včetně částečného seznamu institucí pomáhajícím obětem DN.

Pro mě jako matku je důležité vědět, že ve školách a školských zařízeních pracují lidé, vyškolení, nebo se zájmem o problematiku domácího násilí. Děti tráví ve škole spoustu času a zkušenému pedagogovi by nemělo dát moc práce poznat, že je s dítětem něco

v nepořádku, od počínající nemoci až po DN. Proto je velice důležité o této problematice informovat a školit pedagogy, včetně aktuálních informací o výskytu DN.

V praktické části se snažím o co nejpravdivější popisy případů, ke kterým jsem měla přístup na své krátké stáži u PČR. Studium dokumentů pro mě bylo velice náročné, jelikož příběhy z knih a časopisů jsou upravené, změněné, nebo je zde nejhorší vynecháno. Já osobně jsem své studium dokumentů byla nucena několikrát přerušit. Po uklidnění jsem pokračovala v práci.

SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ

- Zákon č. 29/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., O sociálních službách, zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, zákon č. 586/1992 Sb., O daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 100/1988 Sb., O sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 200/1990 Sb., O přestupcích
- Zákon č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky.
- Zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona O Policii České republiky.
- Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník.
- Zákon číslo 1/1993 Sb. Ústava České republiky.
- Zákon číslo 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod.
- BAKOŠOVÁ, Z. *Sociálna pedagogika*. Bratislava: Univerzita Komenského, Polygrafické studio, 1994. ISBN 80-223-0817-X.
- BEDNÁŘOVÁ, Z. Pomoc obětem domácího násilí a jejich dětem. *Sociální politika*. 2000, č. 5, s. 10-11.
- BEDNÁŘOVÁ, Z., K. MACKOVÁ, P. WUNSCHOVÁ, a K. BLÁHOVÁ. *Domácí úsilí – Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acous, 2009. ISBN 978-80-254-5422-0.
- BECHYŇOVÁ, V. Rodina a domácí násilí. *Děti a my*. 2000, č. 3, s. 32-33.
- BRÉHAT, C. *Milovala jsem tyрана*. Praha: Ikar, 2011.
- ČÍRTKOVÁ, L. Domácí násilí, fakta a paradoxy. *Sociální práce*. 2006, č. 2, s. 54-67.
- ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2207-8.
- ČÍRTKOVÁ, L. Zapomenuté oběti domácího násilí. *Děti a my*. 2002, č. 1, s. 34-35.
- ČÍTRKOVÁ, L. a P. VITOUŠOVÁ. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*. Praha: Grada, 2007. ISBN: 978-80-247-2014-2.
- FISCHER, S. a J. ŠKODA. Sociální patologie – Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů. Praha: Grada Publishing. a. s., 2009. ISBN 978-80-247-2781-3.
- FISCHER, S. a J. ŠKODA. *Sociální patologie. Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada, 2012, ISBN 978-80-247-2781-3.
- FOJTÍKOVÁ, Z. O pomoci obětem domácího násilí. Nikdo nemá právo ubližovat druhému. *Rodina a škola*. 2002, č. 4, s. 10-11.
- FROM, E. *Anatomie lidské destruktivity*. Přeložil B.Placák. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997. ISBN 80-7106-232-4.
- HLUČÍN, J. Proč mi ubližuje?. *Psychologie dnes*. 2003, č. 1, s. 9-12.
- HRUBÁ, J. Násilí v rodině a škola. *Učitelství listy*. 2006/2007, č. 9, s. 15-16.

- KALTSOGIANNI, K. *Psychopat: po hlavě mi nikdo skákat nebude, po těle komu dovo-
lím*. Praha: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2003.
- Kolektiv autorů. *Sborník textů k problematice domácího násilí*. Centrum sociálních služeb
Praha: Pink Pig s.r.o., 2010.
- KONRÁD, Z. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Pra-
ha: Vydavatelství PA ČR, 2007.
- KOUDELKOVÁ, I. *Domácí násilí v obrazech a povídkách*. Sborník nejlepších žákov-
ských prací. Praha: GAD STUDIO s.r.o., 2011.
- KRÁLÍČKOVÁ, Z., E. ŽATECKÁ, R. DÁVID a M. KORNEL. *Právo proti domácímu
násilí*. Praha: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-381-3.
- KRAULOVÁ, Z. Atmosféra na ostří nože. *Rodina a škola*. 2004, č. 3, s. 6-7.
- LA SALA, Z. Dítě vyslechněte a věřte mu. *Školství*. 2007, číslo 7, s. 5.
- LA SALA, Z. Týranému dítěti mohou pomoci učitelé i spolužáci. *Školství*. 2007,
č. 13, s. 5.
- MAHMOODY, P. *Bez dcerky neodejdu*. Frýdek-Místek: Allpress, 2007. ISBN 80-7362-
418-4.
- OUJEZDSKÁ, E. Domácí násilí v rodině. *Moderní vyučování*. 2006, č.6, s. 13-14.
- PELZER, D. *Dítě zvané "To"*. Praha: Columbus 1998, 2007. ISBN 978-80-7249-229-9.
- SEDLÁK, J. a R. KOHOUTEK. Oběti domácího násilí. *Universitas*. Brno: Revue Masa-
rykovy univerzity v Brně, 2008, č. 3, s. 17-21.
- SVOBODNÍKOVÁ, I. *Ženy v zajetí domácího násilí*. Brno, 2009. Bakalářská práce. Ma-
sarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra sociální pedagogiky. Vedoucí baka-
lářské práce Ema Štěpařová
- ŠEVČÍK, D. *Domácí násilí*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.
- ŠIMŮNKOVÁ, M. a Z. BAUDYŠOVÁ. Škola může významně pomoci týraným dětem.
Učitelé noviny. 2005, č. 38, s. 15-18.
- ŠÍROVÁ, L. Domácí násilí. *Sociální politika*. 2003, č. 12, s. 4-5.
- ŠUSTEROVÁ, M. Na pomoc osobám ohroženým domácím násilím. *Práce & sociální
politika*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2011, č. 3, s. 6.
- VANÍČKOVÁ, E. *Prevence násilí ve výchově dětí*. Praha: Mrázek Jakub, 2012. ISBN
978-80-260-2673-0.
- VARGOVÁ, B. Násilí a syndrom zavrženého rodiče. *Psychologie dnes*. 2006,
č. 2, s. 37-39.

Elektronické monografie, webové odkazy:

Bílý kruh bezpečí, o. s. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/pravni-uprava/prehled-hlavnich-zmen-v-nove-pravni-uprave-institutu-vykazani/>, 6.3.2013 v 15.14 h

Domácí násilí, trestní zákoník, týrané osoby. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/pravni-uprava/trestni-zakonik-tyrani-osoby-zijici-ve-spolecnem-obydli-199/> 5. 3. 2013 ve 12.14 h

Intervenční centrum Brno pro osoby ohrožené domácím násilím. Dostupné z: <http://www.ic-brno.cz/myty-domaciho-nasili>. 5 . 3. 2013 v 9. 20h

Národní strategie prevence násilí na dětech v ČR na období 2008 – 2018. Dostupné z: <http://www.stopnasilinadetch.cz/pdf/narodnistrategie.pdf>. 30. 3. 2013, v 14.03 h

Persefona – služby obětem domácího násilí, sexuálního násilí a znásilnění. Dostupné z: <http://www.persefona.cz> 10.4.2013 ve 13.00 h

Rizika a hrozby domácího násilí. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/pomahajici-profesionalove/odhad-rizika-hrozby/>,7.3.2013 v 11.37 h

Spravedlnost dětem – sdružení na ochranu práv dětí, rodičů a prarodičů. Syndrom zavrženého rodiče v České republice. Dostupné z: <http://www.iustin.cz/litera/baknov.asp>. 6. 3. 2013 v 9.56 h

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BKB	bílý kruh bezpečí
DN	domácí násilí
HZS	hasičská záchranná služba
IC	intervenční centrum
MP	městská policie
MŘ	městské ředitelství
NO	násilná osoba
OO	ohrožená osoba
OSPOD	orgán sociálně právně ochrany dětí
PČR	policie české republiky
PO	předběžné opatření
RIAPS	regionální institut akutních psychosociálních služeb
RZS	rychlá záchranná služba
SARA	hodnocení rizik v partnerských napadeních
SDMN	skupina domácího násilí
SKPV	skupina preventivního vyšetřování
TČ	trestný čin
TR	trestní rejstřík
ÚMČ	úřad městské části
ÚZ	úřední záznam

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Duluthský model.....	15
------------------------------	----

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Potvrzení o vykázání
- P II Poučení vykázané osoby
- P III Poučení ohrožené osoby

Č. j.

.....
Počet listů: 2
Výtisk č.:

Potvrzení o vykázání

Příslušník Policie České republiky (dále jen „policista“)
dne v hod. využil svého oprávnění podle § 44 zák. č. 273/2008 Sb.,
o Policii České republiky (dále jen „zákon o Policii České republiky“) a
vykázal

pana(i)

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Státní příslušnost: Telefon:

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):

ze společného obydlí:

kteřé obývá s ohroženou osobou - osobami (uvést jméno a příjmení, datum narození,
trvalý pobyt):

.....
.....
.....

jakož i z jeho bezprostředního okolí:

**na dobu 10 dnů. Vykázaná osoba se po dobu 10 dnů musí zdržet vstupu do
prostoru vymezeného policistou a zdržet se styku a navazování kontaktu
s ohroženou osobou.**

Vykázání **bylo - nebylo**^{*)} provedeno za přítomnosti nezúčastněné osoby.

Když nebylo tak z důvodu:

.....
(otisk kulatého razítka bez státního znaku)

Zpracoval:
(hodnostní označení, jméno, příjmení, podpis)

Poznámky (námitky vykázané osoby proti vykázání)

Na základě ustanovení § 45 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, byla vykázaná osoba **vyzvána k vydání všech klíčů** od společného obydlí, z něhož byla vykázaná. Na základě této výzvy vykázaná osoba klíče **vydala - nevydala^{*)}**.

Když vydala, tak specifikace klíčů – typ, barva, popis, markanty:

Když nevydala, tak důvody nevydání:

**Neuposlechnutím výzvy k vydání klíčů se vykázaná osoba může dopustit pře-
stupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve
znění pozdějších předpisů.**

Vydání klíčů: dne..... v hod.

Klíče vydal(a)
(jméno, příjmení, podpis)

Klíče převzal(a)
(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Vrácení – předání^{*)} klíčů: dne v hod.

Klíče vrátil(a)
(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Klíče převzal(a)
(jméno, příjmení, podpis)

Rozdělovník:

Výtisk č. 1: Spis

Výtisk č. 2: Vykázaná osoba: **převzala - nepřevzala - odmítla podepsat^{*)}**

Když nepřevzala nebo odmítla podepsat, tak z důvodu:

.....
(převzala, datum, čas, podpis)

Výtisk č. 3: Ohrožená osoba: **převzala - nepřevzala - odmítla podepsat^{*)}**
Když nepřevzala nebo odmítla podepsat, tak z důvodu:

.....
(převzala, datum, čas, podpis)

^{*)} Nehodící se škrtněte.

POUČENÍ VYKÁZANÉ OSOBY
dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Jakožto vykázanou osobu Vás poučuji ve smyslu ust. § 44 zákona č. 273/2008 Sb. o tom, že:

- **jste byl(a) v souladu** s § 44 odst. 1 cit. zákona vykázán(a) ze společného obydlí obývaného s ohroženou osobou, jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí stanoveného v potvrzení o vykázání. Vykázání je účinné od okamžiku, kdy vám bylo sděleno. Vykázán(a) můžete být i ve vaší nepřítomnosti;
- vykázání bylo provedeno bez ohledu na stanovisko ohrožené osoby.
- vykázání bude trvat po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení, přičemž tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby;
- v případě podání návrhu na předběžné opatření podle § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), v průběhu vykázání, doba vykázání se prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.

Jste povinen/povinna (dle § 45 odst. 1 písm. a) až d) cit. zákona):

- opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,
- zdržet se vstupu do prostoru vymezeném v potvrzení o vykázání,
- zdržet se styku a navazování kontaktu s ohroženou osobou,
- vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které držíte.

Máte právo (dle ust. § 45 odst. 2 písm. a) až d) cit. zákona):

- vzít si ze společného obydlí před jeho opuštěním věci sloužící vaší osobní potřebě (např. hygienické potřeby, běžné oděvní součásti, léky a zdravotní pomůcky, které užíváte, mobilní telefon), osobní cennosti a osobní doklady;
- vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci sloužící vaší osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro vaše podnikání nebo pro výkon povolání. Toto právo můžete uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, a to po předchozí dohodě na adrese uvedené v potvrzení o vykázání.
- ověřit si provedení vykázání na čísle tísňového volání 158.
- vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie, přičemž úřední záznam o vykázání bude vyhotoven do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí.

Dále Vás poučuji o tom, že:

Podle ust. § 44 odst. 5 můžete podat proti vykázání příslušnému krajskému ředitelství námitky, a to ústně na místě nebo písemně na adresu uvedenou v potvrzení o vykázání do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání. Vaše námitky budou bez zbytečného odkladu přezkoumány a o výsledku budete vyrozuměni.

Neuposlechnutím shora uvedených povinností se můžete dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů; pokud se dopustíte závažného nebo opakovaného jednání, abyste zmařil(a) vykázání, můžete se dopustit trestného činu podle § 337 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Po uplynutí lhůty 10 dnů si na policejní služebně (adresa a telefonický kontakt uvedeny výše) můžete vyzvednout klíče, které jste policistovi předal(a) dle § 45 odst. 1 písm. d). Klíče vám budou vydány za předpokladu, že nebyl podán návrh na vydání předběžného opatření podle § 76b občanského soudního řádu.

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem:

.....
 Jméno, příjmení a podpis **vykázané osoby**

Poučení provedl(a) :

.....
 Hodnostní označení, jméno, příjmení a podpis policisty

POUČENÍ OHROŽENÉ OSOBY

dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Jako osobu ohroženou Vás poučuji ve smyslu ust. § 44 zákona č. 273/2008 Sb. o tom, že:

- došlo k vykázaní osoby uvedené v potvrzení o vykázaní z obydlí, které obýval(a) společně s vámi, jakož i z jeho bezprostředního okolí vymezeného v potvrzení o vykázaní;
- toto vykázaní je účinné od okamžiku, kdy bylo provedeno, přičemž k vykázaní není nutný Váš souhlas.

Vykázaná osoba je povinna (dle ust. § 45 odst. 1 písm. a) až d) cit. zákona):

- opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázaní,
- zdržet se po dobu vykázaní vstupu do prostoru vymezeném v potvrzení o vykázaní,
- zdržet se po dobu vykázaní styku a navazování kontaktu s vámi,
- vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí ve svém držení,
V případě **porušení podmínek vykázaní** ze strany vykázané osoby neprodleně **informujte Policii České republiky** prostřednictvím tísňové linky 158.

Vykázaná osoba má právo (dle ust. § 45 odst. 2 písm. a) až b) a § 44 odst. 5 cit. zákona):

- vzít si ze společného obydlí před jeho opuštěním věci sloužící její osobní potřebě (např. hygienické potřeby, běžné oděvní součásti, léky a zdravotní pomůcky, které užívá, mobilní telefon), osobní cennosti a osobní doklady;
- vzít si v průběhu vykázaní ze společného obydlí věci sloužící osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro vaše podnikání nebo pro výkon povolání. Toto právo může uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, a to po předchozí dohodě, přičemž o termínu, kdy k převzetí věcí osobou vykázanou dojde, budete předem informován(a);
- podat proti vykázaní námitky, které budou přezkoumány příslušným krajským ředitelstvím Policie České republiky.

Vášim právem je:

- ve smyslu § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat u příslušného okresního soudu návrh na vydání předběžného opatření spočívajícího v prodloužení vykázaní. Podáním návrhu v průběhu vykázaní provedeného policistou se zákonná 10denní lhůta prodloužuje až do pravomocného rozhodnutí soudu o vašem návrhu. Předběžné opatření soudu trvá 1 měsíc ode dne následujícího po dni, v němž uplynula zákonná 10 denní lhůta, a bude-li před ukončením této doby zahájeno řízení ve věci samé, může předseda senátu na váš návrh rozhodnout o prodloužení doby trvání předběžného opatření, a to až na dobu 1 roku. V této souvislosti vás žádáme, abyste informoval(a) Policii České republiky o tom, že jste v průběhu policejního vykázaní podal(a) u soudu návrh na vydání předběžného opatření, popř. o výsledku rozhodnutí soudu.

Dále vás poučuji o tom, že:

- o vykázaní bude informováno intervenční centrum poskytující psychologické, sociální a právní služby. Toto intervenční centrum vás bude do 48 hodin od doručení podnětu od Policie České republiky kontaktovat s nabídkou služeb. V případě potřeby se můžete obrátit i na jiné instituce, které poskytují psychologické, sociální a další služby v oblasti pomoci obětem domácího násilí. Za tímto účelem vám jsou předány kontakty na instituce v místě bydliště a kontakty na linky s nepřetržitým provozem.
- případným uvedením nepravdivých skutečností se můžete dopustit trestného činu poškozování cizích práv podle § 181, pomluvy podle § 184 a křivého obvinění podle § 345 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, případně přestupku proti občanskému soužití dle § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
- v době trvání vykázaní bude provedena kontrola jeho dodržování ze strany vykázané osoby. V této souvislosti vás žádáme o poskytnutí součinnosti policistům provádějícím tuto kontrolu.

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem:

.....
Jméno, příjmení a podpis **ohrožené osoby**

Poučení provedl(a):

.....
Hodnostní označení, jméno, příjmení a podpis policisty